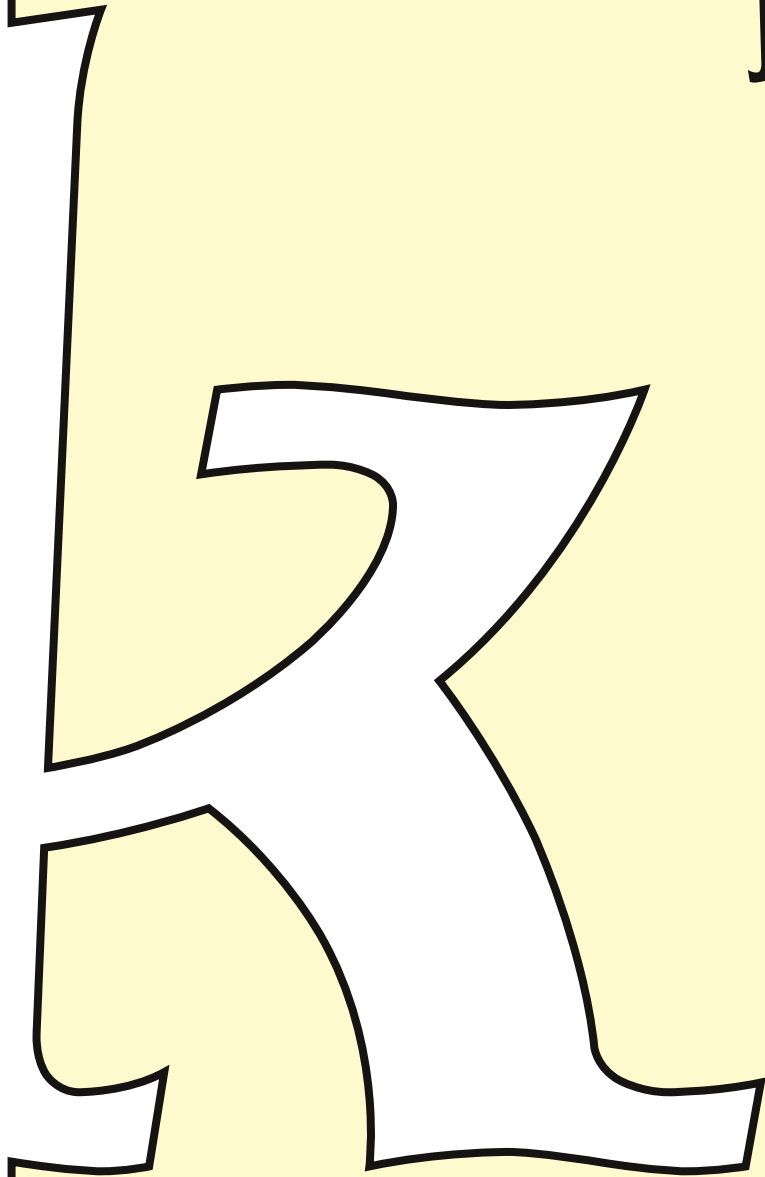

kořenovník

soupis eldarských
etymologických
kořenů

coirë 2013

quenyalambë

KOŘENOVNÍK

SOUPIS ELDARSKÝCH ETYMOLOGICKÝCH KOŘENŮ

Podle knih a jazykovědných textů J. R. R. Tolkiena
s využitím sekundárních pramenů z oboru
eldarské jazykovědy

sepsal Quen

Coirë 2013

Předmluva

Kořenovník je přehledem etymologických kořenů (někdy méně vhodně zvaných kmeny), z nichž se odvozují slova ve všech eldarských jazycích. Koncept kořenů bych označil za základní prvek Tolkienova komplexního přístupu k elfím jazykům, neboť tyto jazyky sjednocuje a dává jim diachronní (časový, vývojový) rozměr.

Z vnitřního pohledu reprezentují kořeny představu elfích jazykovědců o vývoji jejich vlastních jazyků. Kořeny nejsou samy o sobě slovy, jsou však patrně velmi blízko slovům nejstarších elfích jazyků – prvotní elfštiny a obecné eldarštiny. Mají poměrně pevnou strukturu a inventář hláskových prvků. Postupy, jakými se z nich odvozovala slova, jsou vcelku dobře známy.

Při psaní Kořenovníku jsem využíval Tolkienovy texty ze všech období tvorby. Některé údaje prošly úpravami – jedná se zejména o kořeny ze starého Qenya Lexiconu, které jsem upravil, aby zapadaly do nové struktury kořenů a aby z nich bylo možno dále odvozovat. Homonymní kořeny vypisuji bez omezení a odlišuji je číslicemi. Hojně vyznačuji vztahy mezi kořeny.

Kořenovník má dokumentovat Tolkienovo jazykové dílo z jiného pohledu než slovníky (které zobrazují obvykle jen „povrch“). Má sloužit jako pomůcka pro odvozování quenijských slov: umožňuje totiž využití znalostí kořenů tam, kde znalost hotových slov chybí. Kořenovník je i doplněním Slovníku – skrze kořeny může uživatel získat představu o hlubších souvislostech slov.

V předkládané podobě je Kořenovník kompletní a bude procházet jen menšími úpravami, jejichž vhodnost se ukazuje při psaní Slovníku. Rovněž budou přidávány nově získané informace. Máte-li k textu nějaké poznámky, náměty či námitky, potěší mě, když mi napíšete.

autor

Stavba kořenů

Eldarský etymologický kořen se skládá ze souhláskových prvků, mezi nimiž se nachází shodné prvky samohláskové. Souhláskovým prvkem může být

- souhláska zapisovaná jedním písmenem – T, K apod.,
- souhláska přídechová vyznačená písmenem H – TH, PH, KH,
- dvojice souhlásek vzniklá zesílením – D ◀ ND, L ◀ GL aj.,
- na začátku kořene kombinace s a jiného souhláskového prvku – ST, SKH apod.,
- kombinace výše vypsaného s polosamohláskou – KJ, KHJ, KW apod.

Zvláštním případem je quenijský určitý člen *i*, v němž nelze nalézt žádný kořen se souhláskou, a záporný prvek *u-/ú-*, který též podle pozdějších zdrojů ani v nejstarší fázi jazyka neměl souhlásku.

Použitelné samohlásky jsou stejné jako v queništině, tj. I, E, A, O, U. Kořeny z Qenya Lexiconu mohou mít místo samohlásky slabikotvornou souhlásku (L, N, R, S), ale takovéto kořeny se později nevyskytují a lze je upravit na tvary v obvyklém uspořádání. V Kořenovníku jsou tyto úpravy vyznačeny.

Podle počtu souhláskových prvků se rozeznávají kořeny

- jednosouhláskové – např. EL, LU,
- dvojsouhláskové – TEŇ, KHIL, SKWAR,
- trojsouhláskové – GALAD, STALAG.

V některých případech vznikl dvojsouhláskový kořen rozšířením (prodloužením) jednosouhláskového; a podobně v některých trojsouhláskových kořenech rozeznáváme původní dvojsouhláskový tvar. Znáмым příkladem je KWEN „elf“ a KWET „mluvit“ od KWE, nejstaršího slovního základu pro označení vokální řeči. Delší než trojsouhláskové kořeny se nevyskytují, a to ani mezi kořeny vzniklými rozšířením jiných kořenů.

Samohláska, která vyplňuje souhláskovou „kostru“ kořene, se označuje jako kořenová samohláska aneb *sundóma*. V základním tvaru stojí mezi všemi souhláskovými prvky kořene a může se psát i na konec jako tzv. samohláskové rozšíření (*ómataina*), aniž by se cokoli měnilo. Není tak žádného rozdílu např. mezi psaním KHIL a KHILI.

Kořenová samohláska zopakovaná na začátku kořene se nazývá augment. Položením sundómy na začátek kořene vznikl např. kořen ANAR „Slunce“ od NAR¹ „plamen, oheň“.

U jednosouhláskových kořenů je volnost umístění samohlásky omezena: jeden z výskytů sundómy může být pevný. Jsou tak kořeny s pevnou samohláskou

- počáteční – ES „jmenovat“, ET „ven, vně“,
- koncovou – SI „toto, zde, nyní“, JU „dva, oba“,
- žádnou – AN² \ NA² „být“, IM¹ \ MI „v, uvnitř, dovnitř“.

Při nedodržení pevné samohlásky změním význam kořene (např. ES/SE) nebo dostaneme kořen, který neexistuje, či jeho význam neznáme (JU/*UJ). Pevná samohláska nemůže být v zápisu vynechána. U kořenů bez pevné samohlásky je při změně umístění samohlásky výsledkem variace zpravidla s malým nebo žádným významovým posunem (IM¹ ∩ MI).

Vyskytují se kořeny zakončené samohláskou u, aniž by to byla kořenová samohláska. Tato samohláska se v Kořenovníku narozdíl od běžné ómatainy zapisuje. Je možné, že by záměna zápisu u a w (např. NIKW/*NIKU) nebyla chybou, třebaže u je prvkem samohláskovým, a w souhláskovým.

Vysvětlivky ke Kořenovníku

Heslo v Kořenovníku začíná etymologickým kořenem sázeným tučně a kapitálkami. Stejně znějící kořeny jsou odlišeny číslicemi v horním indexu (např. **ZOR**¹, **ZOR**²). Symbol « značí úpravu provedenou někým jiným než Tolkienem; následuje původní, doložená podoba. To se týká zejména mých úprav slov z QL. Přízvuk u kořenů vyznačen není. Rovněž není vyznačena délka samohlásek, třebaže ji Tolkien u některých kořenů psal.

Má-li kořen více významů, aniž by bylo třeba jej dělit na více kořenů homonymních, jsou tyto vyznačeny tučným římským číslem (**I.**, **II.** atd.). V hranatých závorkách je vypsán odkaz na zdroj. Zkratky zdrojů jsou vysvětleny v tabulce dále. Vypsány jsou nejvýše tři nejdůležitější zdroje.

Objevuje-li se u odkazu na zdroj hvězdička *, znamená to dotvoření ne zcela doloženého kořene. Správně by patřila před kořen samotný, ale to by rušilo zarovnání. Za zdrojem mohou být uvedeny informace o souvisejících kořenech, viz níže.

Následuje vysvětlení významu kořene. Pokud se jedná o jeho přímý překlad, slova jsou uzavřena v uvozovkách. Hvězdička před překladem opět značí údaj, který není Tolkienem přímo uveden. Význam kořene chybí, pokud jej z odvozených slov nelze s přiměřenou jistotou ani odhadnout – pak jsou přeložena až odvozená slova. Rovněž není psán u některých rozšíření kořenů při zachování významu.

Za dvojtečkou jsou psána kurzívou quenijská slova. Zkratka *Tel.* značí, že od kořene jsou známa pouze slova v telerijské jazykové větvi. Za odvozenými slovy jsou uvedeny odkazy na související kořeny – vysvětlení symbolů je uvedeno níže. Heslo je zakončeno komentářem odděleným značkou ∩.

Značky souvislostí kořenů

- vytvořeno augmentem (sundómou v předponě) z následujícího
- ← odtud vytvořeno augmentem následující
- ▷ vytvořeno rozšířením z následujícího
- ◁ odtud vytvořeno rozšířením následující
- ▶ vytvořeno zesílením (antoryamě) z následujícího
- ◄ odtud vytvořeno zesílením následující
- ∩ reverzace (otočení) jednosouhláskového kořene
- & splynutí kořenů v odvozených slovech, ovlivňování významů
- následuje odkaz na kořen, který je či by mohl být příbuzný hláskovou variací

- ◇ následuje odkaz na kořen stejného nebo podobného významu
- × následuje odkaz na kořen opačného významu

Odkazy na zdroje

Zdroje jsou vypsány zkratkou, číslo strany se neuvádí. Není tedy možno podle odkazu rychle vyhledat původní údaj; účelem uvádění zdrojů je spíše poskytnout informaci o období vzniku a charakteru zdroje, z něhož výraz pochází.

Primární zdroje

- Et The Etymologies (1936–38), obsaženo v LR
- GL The Gnomish Lexicon (kolem 1917), vyšlo v r. 1995 jako PE11
- LotR The Lord of the Rings – Pán prstenů, 1. vyd. 1954, 2. vyd. 1966
- LR The Lost Road and Other Writings (texty z 2. pol. 30. let), HoME V., vyd. 1987
- MC The Monsters and the Critics (and Other Essays) – Netvoři a kritikové (a jiné eseje), obsahuje báseň Markirya z konce 60. let, vyd. 1983
- MR Morgoth's Ring (kolem r. 1960), HoME X., vyd. 1993
- PE Parma Eldalamberon, periodikum: PE11–16 obsahují starší texty (do konce 30. let), PE17 současná s Pánem prstenů
- PM Peoples of Middle-earth (konec 60. let), HoME XII., vyd. 1996
- QL The Qenya Lexicon (1915–1920), vyšlo v r. 1998 jako PE12
- S The Silmarillion – Silmarillion, vyd. 1977
- UT Unfinished Tales of Númenor and Middle-earth – Nedokončené příběhy Númenoru a Středozemě (50. a 60. léta), vyd. 1980
- VT Vinyar Tengwar, periodikum: většinou 50. a 60. léta; VT45, 46 obsahují dodatky a opravy k Et; VT27, 28, 36, 40 staré písemnosti
- WJ The War of the Jewels (zejm. text Quendi and Eldar, 1959–60), HoME XI., vyd. 1994

Zdroje nedoložených slov

- HKF Helge Kåre Fauskanger, <http://folk.uib.no/hnohf>
- LF Laisi Finwen, <http://laisifinwen.wz.cz>
- PPQ Parma Penyanë Quettaron, <http://www.elvish.org/gwaith/ppq.htm>
- Q Quen, <http://quenyalambe.bluefile.cz>

Příklady

Uvedme pro příklad skupinu hesel z Kořenovníku:

LAW¹ [QL, PE17] „(rostlinný) život“: *laucë, laucien, löa, loitë* ◁ LAWAR ◊ LAJ ◊ GAL¹, KEW², KOJ, TUJ

LAWAR [PE17, Et] ▷ LAW¹ „zlato, zlaté světlo“: *laurë, laurëa, lávar, löar* ◀ GLAWAR ◊ KUL, MALAT { Pův. zřejmě označoval květy jasných barev, zejm. zlaté, snad konkrétně Laurelinu – taková je souvislost s LAW¹.

GLAWAR [Et] ▶ LAWAR *, „zlato, zlaté světlo“: *Tel.*

Budiž vysvětleno, jaké informace tyto položky poskytují. Uvádí se kořen LAW, který je znám z Qenya Lexiconu a Parmy Eldalamberon sedmnácté; je přeložen jako „(rostlinný) život“. Jelikož je znám ještě jeden kořen stejného znění, značí se tento číslicí 1 v horním indexu.

V quenijštině se kořen projevuje ve slovech *laucë, laucien, löa, loitë*. Tento dvousouhláskový kořen má trojsouhláskové rozšíření LAWAR. Je znám kořen LAJ, u nějž kvůli hláskové i významové podobnosti je možné, že je s LAW¹ příbuzný. Kořeny podobného významu zahrnují GAL¹, KEW², KOJ a TUJ.

Kořen LAWAR je doložen v PE17 a v Etymologiích. Jedná se o rozšíření kořene LAW¹. Význam kořene je „zlato, zlaté světlo“ a v quenijštině se projevuje ve slovech *laurë, laurëa, lávar, löar*. Je zaznamenána zesílená podoba kořene GLAWAR. Podobný význam mají kořeny KUL a MALAT. U hesla je komentář, který vysvětluje významovou souvislost s LAW¹.

Kořen GLAWAR je uveden v Etymologiích, vznikl zesílením počáteční souhlásky kořene LAWAR. Význam je nejspíše „zlato, zlaté světlo“ – tedy jedná o čistě hláskovou variaci, změně významu nic nenasvědčuje. Z této podoby kořene se odvozovalo jen v telerijských jazycích.

A

- AB** [W], PE17, Et] } BA záporný kořen používaný k vyjádření vůle, tj. odmítnutí či zákazu, nikoli k popření faktů: *avá, áva, ava-* (*avaquetima*), *Avari* ◇ AL², UG¹, UM¹
- AD**¹ [PE17, VT49] „u, vedle, mimo“: *ar, ara* } Jiné zdroje mají AS² a AR³, patrně se má jednat o tentýž slovotvorný základ.
- AD**² [Et] „vchod, brána“: *ando, andon* ◇ PHEN } PE17 odvozuje tato slova od AN¹.
- AJ**¹ [PE17, QL] „uctívat, vážit si“: *airë, airëa, aiya* < AJAN × KHU } Jiné zdroje odvozují od GAJ¹, GAJAS¹.
- AJ**² [Et, PE17]: *ailin* „jezero“ < AJAR ◇ LIN², LON²
- AJAK** [Et] „ostrý, špičatý“: *aica, aico, aiqua, aiquairë, aiquassë* ◇ NAS
- AJAR** [Et, PE17] ▷ AJ² „moře“: *airë, Alatairë, ëar* } Jiné prameny odvozují stejné výrazy pro „moře“ od kořene GAJAR.
- AJAN** [PE17, WJ] ▷ AJ¹ „uctívat“, [Et] > JAN² „posvátný“: *aina, ainas, Aini, ainima, Ainu, áyan* ◇ GAJAS¹ } Založeno na jméně *Ainu*, převzatém z valarštiny.
- AK**¹ [Et] „úzký, sevřený“: *arca, axa* ◇ NAKH × LAD¹, PAL
- AK**² [PE17] *,vrátit, oplatit (nepřátelskou akcí)“: *Tel.* ◇ AT² & OK
- AKAL** « AKLA-R [Et] > KAL: *alca* „paprsek světla“
- AKALAR** « AKLA-R [Et] ▷ AKAL > KALAR *,záře, nádhera“: *alcar, alcarë, alcarin, alcarinqua*
- AKAS** [PE17] „hřeben, krk, vaz“: *acas, axë* ◇ LAG²
- AL**¹ [PE17] „dobrý, pozhnaný, zdravý, šťastný“: *alima, alla, almë, alya* ◇ MAN¹ × OK } Na AL¹ byl patrně přepsán kořen GAL¹ ve svém druhém významu.
- AL**² [VT42, PE17] } LA záporný kořen: *ala-* (*alasila*) ◇ AB, UG¹, UM¹ } V určité fázi Tolkien tento kořen kvůli shodě s AL¹ zamítal.
- ALAB** [PE17] „jilm“: *alalvëa, alvë* ◇ LALAM
- ALAK** [Et] > LAK¹ „spěch“: *alaco, alarca, alqua* ◇ GOR, RIP¹
- ALAT** [Et] „velký, rozlehlý“: *alat-* (*Alatairë*), *alta* ◇ BELEK, DAJ², KHAW¹ × TIT
- ALU** [QL] „čistit“: *alu, allu-, allumë, alluva* ◇ POJ, SOW
- AM**¹ [Et, QL] „matka“: *amil, ammë* ◇ EM², MAM × AT¹
- AM**² [Et, QL] „nahore, nahoru“, [PE17] „stoupat“; komparativní kořen, „vzrůst, přírůstek“: *am-* (*amorta-*), *amba, ambë, ambaron, ambon* ◇ OR × UN
- AMAN** [PE17] > MAN¹ „dobrý (morálně), posvátný, blažený, prostý zla“: *aman, Aman*
- AN**¹ [PE17, 18, Et] } NA¹ „k, směrem k“, allativní prvek, [QL] „dát, poslat“: *an, ana, ana-* (*anatarwesta*), *ando, anna, anta, anta-, antë, anto* < ANAD ◇ 3AN²
- AN**² [Et] } NA² „být“: *ane-, anwa* } PE17 existenci této varianty popírá.
- ANAD** [Et, PE17] ▷ AN¹ „dlouhý“: *anda, andatehta, andavë* ◇ TAJ × STIN
- ANAK** [Et] > NAK: *anca* „čelist“
- ANAR** [Et, PE17] > NAR¹ „Slunce“: *Anar* ◇ AS¹
- AÑG** [Et, PM, QL] „železo“: *anga, angaina, Angamando* ◇ GEREN, JEREN
- AÑGU** [Et] „had“: *ango, angulócë* ◇ LEWEK, LOK
- AP**¹ [VT44] } PA¹ „dotýkat se (o kontaktu předmětů, zejm. na svislé ploše)“: *ap-, apa, appa-* ◇ TAÑG², TEN¹
- AP**² [VT44*] } PA² časově „po“, ukazatel budoucnosti: *apa, apa-* (*Apanónar*), *apo* ◇ EP
- AP**³ [Et]: *apsa* „vařené jídlo, maso“ ◇ MBAS
- AR**¹ [PE17, PM, S] „dobrý, vynikající; vznešený, královský“: *ar-* (*arquen*), *arya* < ARAN, ARAT ◇ TAJ
- AR**² [Et] „den“: *ára arë, arië, Arien, arin, arinya, arya* × DOZ } Podle všeho Tolkien tento kořen později změnil na AS¹.
- AR**³ [Et, S] „vedle, mimo, vně“: *ar, ara* } Srv. AD¹ a AS² z pozdějších zdrojů.
- ARAN** [PE17] ▷ AR¹ „vznešený“: *aran, aranel, aranië, Aranwë* } Jiný původ „královských“ slov naznačuje kořen GAR.
- ARAT** [PM, PE17, S] ▷ AR¹ > RAT *,vznešený“: *arata, Aratar, aráto, arta-* (*Artaher*)
- AS**¹ [PE17] „teplo, zejm. sluneční“: *arë, arma, asta-* ◇ ANAR, LAW² } Tento kořen patrně nahradil starší AR².
- AS**² [VT47] „vedle, mimo“: *ar, ar-* (*armaro*), *asa-* (*asambaro*) } Jiné zdroje mají AD¹ a AR³.
- ASAT** [Et]: *asto* „prach“
- AT**¹ [Et] „otec“: *atar, atto* ◇ TAT¹ × AM¹
- AT**² I. [Et, PE17] „znovu, zpět“: *at-, ata* ◇ AK² ◇ EN¹;
II. [VT42, QL] „dva, dvojité“: *ata-* (*ataformaitë*), *atwa, -t* < ATAN, ATAT ◇ TAT² ◇ JU
- ATAN** [WJ*] ▷ AT²: *Atani* „Lidé, Druhý lid“
- ATAT** [VT42, Et] ▷ AT² > TAT²: *atatyá, atta, attëa* } Tento tvar kořene vznikl zdvojením původního AT² za účelem zesílení duálního významu.
- ATH** [PE17] „pomáhat, ulehčovat, uzdravovat“: *asa-* (*asalasta*), *asëa, asië, asya-* ◇ RED²
- AW**¹ [WJ] } WA² kořen pro vyjádření pohybu pryč z pohledu věci, osoby či místa, jež se opouští, [Et] „pryč, ven, mimo“, [PE17] „jít, odejít, pominout“: *au-* (*aucir-*), *Aureldi, auta-, ava, ava-*

(*avanótě*), *öa, öar, vanwa* ◇ 30, ET { Etymologie tvoří slovo *vanwa* z kořene WAN².

AW² [QL] *, „bohatství“: *ausië, autë* × OJ²

B

BA [W], PE17 { AB starý záporný kořen, zvolání „ne“: *vá* ◇ GU, LA, MU

BAD [Et] „soudit“: *Tel.* ◀ MBAD ◇ NAM

BAL [PE17, Et] „mocný, silný“: *val-, Valar, Valatári, Valinor, valya* ○ BEL { Zpravidla s významem božské moci – avšak nevztahuje se k Jedinému, nýbrž zásadně k Mocnostem vstoupivším do stvořené Ardy.

BALAD « VLŘĹ [QL] *, „cenný, důležitý“: *valda, valdëa* ○ BILID

BAN [PE17, Et] „krása (pramenící z bezchybnosti, neposkvrněnosti)“: *úvano, úvanimo, Vána, vanë, vanima, Vanimor, vanya* ○ MAN⁴ { V odvozených slovech v quen. splývalo s kořenem WAN⁴.

BAR [Et] pův. patrně „zvednout, vyvýšit“, později „zachránit, dát do bezpečí“: *varna, varnassë, varya-* ◀ BARAD, BARATH ◇ REK

BARAD [PE17, Et] ▷ BAR vyjadřuje velkou výšku spojenou se silou, velikostí, majestátností: *varanda, Varda* ○ BARATH ◇ RAT⁴, TA3 { V QL uvedeno jako VŘDR.

BARAN [Et] *, „hnědý“: *varnë* ◇ RUS⁴

BARAS [Et] *, „žhavý“: *Tel.* ◇ RUN²

BARATH [PE17, Et] ▷ BAR: *Tel.* ○ BARAD

BAT [Et] „šlapat, kráčet“: *vanta, vanta-* ◇ RAT²

BE « VĪ, VĪI [QL*] „jako“: *elvëa, sívë, vë, vëalta-* ◇ IM² { Není jisté, zda by nemělo být spíše WE; ale

patří-li sem sind. *ben* „podle“, je staroeldarský tvar BE pravděpodobnější.

BEL [Et, PE17] „silný, velký“: *Tel.* ◀ BELEK ○ BAL ◇ POLOD, TULUK

BELEK [Et] ▷ BEL *, „velký, mocný“: *Tel.* ◀ MBELEK ◇ ALAT, TUR { Dle Etymologií se v quen. nevyskytuje, ale QL uvádí výrazy, jež by sem mohly patřit: *velicë, velitya-, velixë*. Původ hlásky *i* v jejich kořeni je však nejasný.

BEN [Et] „kout, roh“: *Tel.*

BER [Et] „statečný“: *verië, verya, verya-* ◇ KAN², STALAG

BEREK [Et] *, „divoký, náhlý“: *verca* ◇ RAB⁴

BERETH [Et] *, „buk“: *Tel.* ◇ PHER⁴

BES [Et] „oženit se, vdát se“: *venno, veru, vessë, vesta, vesta-, vestalë* { Viz též pozn. ke kořeni WED. QL uvádí ve tvaru VEŘE.

BEW [Et] „následovat, sloužit“: *Tel.* ○ DEW⁴ ◇ NDUR

BILID « VLŘĹ [QL] *, „cenný, důležitý“: *vilda-, vildima* ○ BALAD ◇ MIR⁴

BOR [Et, QL] „vytrvat“: *vórëa, vórima, voro* ◀ BORON ◇ OJ⁴, STEL × WAR

BORON [Et] ▷ BOR: *voronda, voronwa, voronwië* ◇ SATAR

BUD [Et] „vyčnít“ ◀ MBUD

D

DA [WJ] allativní prvek: *-r (sir, tar)* ○ NA⁴ × LO

DAB [Et] „vzdát se, ustoupit, dovolit“: *lav-* ◇ LEK, WAR

DAJ⁴ [Et] „stín“ (obyčejný, bez odkazu na tíživou temnotu): *laimë, laira, lëo* ◇ WATH

DAJ² [VT42] *, „velký“: *Tel.* ◇ ALAT, UR² { Možná sem patří quen. *laita-* „chválit“.

DAJ³ [PE17] „hrozný, ohavný“: *Tel.* ◀ NDAJ ◇ ULUG
DAK [VT45] „zabít“ ◀ NDAK ○ DJAK, MAK, NAK
DAL [PE17] „spodek, země“, [Et] „plochý“: *Tel.* ○ LAD⁴ ◇ PAL

DAM [VT45] „bít“ ◀ NDAM ○ TAM⁴ ◇ TARAM

DAN [WJ] „vrátit (se), vzít zpět“ ◀ NDAN

DAR [Et] „čekat, zůstat, zastavit se“: *Tel.* ◇ PUT

DARAK [Et]: *ráca* „vlk“ ◇ ŃGARAM

DARAM [Et] „bít, sekat“: *Tel.* ○ TARAM

DAT [VT48, Et] „padat (k zemi)“: *lanta, lanta-, latta* ○ LAT² ◇ TALAT

DE [VT48, WJ] zájmenný kořen 2. osoby množného čísla: *-lda, -ldë, le* ○ LE ◇ KE⁴

DEL [WJ] „jít, putovat“: *lelta-, lelya-* ○ LED { Slovo *leyla-* lze odvodit z varianty DEL i LED.

DEM [Et] „smutný, pochmurný“: *Tel.* ○ DOM × MBER

DEN⁴ [WJ] „štlíhlý (ale silný), ohebný“: *Lenwë* ◇ NIN⁴, THAR²

DEN² [Et] „díra, mezera, průchod“: *Tel.*

DER⁴ [Et] „dospělý muž“ (jakékoli mluvící rasy): *ner* ◀ NDER ◇ 3AN⁴ { Odvozené slovo má *n* jednak přichýlením k NI⁴, NIS, jednak vlivem zesíleného NDER. Pozdější zdroj odvozuje od NER.

DER² [PE17] „obtížný“: *Tel.* ◇ GUR, SRAG

DEW⁴ [VT45] „následovat“ ◀ NDEW ○ BEW ◇ KHIL

DEW² [PE17] „chybovat, minout, nedosáhnout cíle“: *Tel.* ◇ LOJ⁴

DIL [Et] „ucpat, zaplnit díru“: *Tel.* ◇ TAP

DIŃG [Et, VT45] onom.: *Tel.* ○ TIŃG

DIP [PE17] „slabý, ohnutý, svěšený“: *limpa* ◀ NDIP ◇ KWI

DJAK [HKF, PE14*] „obětovat“: *yac-, yangwa* ○ DAK

DJEL [Et] „cítit strach a odpor, hnusit si“: *yelmë*, *yelta-*, *yelwa* ◊ PHEW

DO3 [Et] *, „noc“: *ló*, *lómë* (& DOM), *lóna* × AR²

DOM [Et] „bledý, mdlý“: *lómë* (& DO3), *tindómë*
◊ DEM { Původním významem zde uvedeného *lómë* bylo „šero, soumrak“; toto však splynulo se slovem odvozeným od DO3 „noc“. Význam kořene se zachovává ve slově *tindómë*.

DOR [W], PE17 „vysušený, tvrdý, tuhý, nepodajný“: *norna*, *Norno* ◀ NDOR² ◊ DORON ◊ PARAK, STAR, TARAG { Počáteční *d-* se mění na *n* vlivem *n* v následující slabice.

DORON [Et] ▷ DOR „dub“: *lindornëa*, *norno* { QL odvozuje od NOŔO.

DUB¹ [Et] „ležet, těžce doléhat“: *lumna*, *lumna-*
◊ LUB

DUB² [PE17] *, „ohýbat“: *lúva* ◀ NDUB ◊ KU3 { VT47 odvozuje od LU².

DUJ [VT48, Et] „proudit, lít se; zaplavovat, máčet“: *luimë*, *luita-* ◊ LOG, SIR

DUL [Et] „skrývat, halit“ ◀ NDUL

DUN [Et] „tmavý (o barvě)“: *Tel*.

E

EK¹ [VT48, Et, QL] „hrot, špička“: *ecco*, *pipi-nehtar* ◊ EKET ◊ NEK¹ ◊ EREK, NAS, TIL¹

EK² [VT49*] { KE² kořen vyjadřující možnost n. nejistoty: *ec-*, **encë*

EKES [VT47] > KES „ostatní, jiný“: *exa*, *exë*

EKET ◀ EKTI [Et] ▷ EK¹ „kopí“: *ehtë*, *ehtyar*

EL [W], PE17, Et] „hvězda“: *él*, *ela*, *élë*, *menel* ◊ ELEN { Tato skupina slov se zakládá na nejstarším slově, které u Cuiviénenu zaznělo. Bylo to zvolání

„hle!“, jež elf vyslovil, když spatřil hvězdy. To se také uvádí jako původní význam kořene.

ELEN [W], PE17 ▷ EL „hvězda“: *elda*, *Eldar*, *elen*, *Elentári*, *elenya*

ELED [W], Et] > LED „odejít“: *Eldo* { Toto slovo je pojmenováním elfů, kteří se vydali na západní cestu; slovo *Elda* je odlišného původu a vztahuje se k „Hvězdnému lidu“, tedy ke všem elfům. V quenijštině se *Eldo* téměř nepoužívá a jeho význam pojmenování *Elda* převzalo.

EM¹ [PE17] „zobrazovat“: *emma*, *indemma*, *quantemma*

EM² [VT48] „matka“: *emil*, *emmë* ◊ AM¹

EN¹ [VT47, 48, PE17] „znovu“, pův. význam možná „stále“: *en-* (*enyalië*) ◊ ENET ◊ AT²

EN² [Et] „tam, tamhle“, v časových souvislostech ukazuje do budoucnosti: *en*, *enta*, *enwa*, *enyárë* ◊ TA¹ × JA²

EÑ [VT39] „být, existovat“: *Eä*, *ëa-*, *ëala*, *engwë* ◊ NA²

ENED [Et, PE17] > NED „střed“: *endë*, *Endor*, *enya* ◊ ENEL

ENEK [VT47, 48, Et] > NEK³ „šest“: *enenquë*, *enquë*, *enquië*

ENEL [VT47] > NEL „uprostřed, mezi“: *enel*, *enelmo* ◊ ENED

ENET [VT48] ▷ EN¹: *enta*, *entë*

EP [VT42, 44, 49*] prostorově „před“, časově „po“: *ep(e)-* (*epessë*), *epë*, *epeta*, *epetai* ◊ AP² × NO² { Toto zdánlivé zmatení významu vychází z toho, že budoucnost je v quenijštině „to, co máme před sebou“.

ER [VT42] „jeden, jediný“, [Et, QL] „být o samotě“: *er*, *erda*, *eressë*, *eressëa*, *erinqa*, *Eru*, *erumë*, *erya* ◊ MIN

ERED [Et] > RED¹: *erdë* „semeno“

EREK [Et] „trn“: *erca*, *erca-*, *ercassë* ◊ EK¹, NAS

ES [Et] „označovat, jmenovat“: *essë*, *esta-*

ESED [W], Et] > SED „klid, odpočinek“: *Estë* { Třebaže v quenijštině (narozdíl od sindarštiny) je tento rozšířený základ vyhrazen pro jméno jedné z Valier, někdy se používá místo základního SED, kterýžto svou podobou *ser-* má v češtině nešikovně asociace.

ESEK [Et] *, „rákosí“: *escë*

ESTEL [W] > STEL: *estel* „naděje“

ET [Et, VT45, 48] „ven, vně“: *et*, *et-* (*etsir*), *etsë*, *ettelë*, *ettelëa* ◊ ETER ◊ AW¹, LO × MI

ETER [Et] ▷ ET „otevřít se“: *Tel*. ◊ PAT¹ × KHOL

EW [PM] { WE² *, „osoba“: *Tel*.

G

GAJ¹ [PM] „úcta, bázeň“, [WJ] „ohromit, vyděsit“: *aica*, *aiya!*, *áya* ◊ GAJAR, GAJAS¹, GAJAS² { Jinde se jako základ uvádí AJ¹.

GAJ² [Et]: *aira* „červený, ruměný“ ◊ KARAN, ROJ², RUS¹

GAJ³ [PE17] „zet, rozšiřovat se, otevírat se“ ◊ GAJAR ◊ ŃGAJ² ◊ GAS

GAJAR [PM] ▷ GAJ¹, [PE17] ▷ GAJ³ „moře“ (pův. Veliké moře): *airon*, *ëar* { Jinde odvozováno od AJAR bez souvislosti s velikostí či hrůzou.

GAJAS¹ [PM, VT43*] ▷ GAJ¹ „svatý, posvátný“: *aira*, *airë*, *airëa*, *airita-*, *aista* ◊ AJAN { Jinde se odvozuje od AJ¹.

GAJAS² [Et] ▷ GAJ¹ „strach“: *aista-* ◊ RUK

GAL¹ I. [PE17] „růst (jako rostliny), vzkvétat, být silný, zdravý“, **II.** [Et] „prospívat, dařit se“: *alma*, *almarë*, *almárëa*, *almië*, *alya* ◊ GALAD, GALAS¹

◇ LAW¹ } Druhý význam tohoto kořene a slova z Etymologií byla patrně přesunuta k AL¹.

GAL² [Et, VT45, PE17] „svítit“: *úyalë* ◀ ŃGAL ◊ GIL, KAL

GALAD [Et, UT] ▷ GAL¹ „strom (rozložitý)“: **al, alda, Aldaron, aldëon* ◊ ORON

GALAS¹ [Et] ▷ GAL¹ „veselit se, být šťastný“: *alassë, alassëa* ◊ MBER

GALAS² [QL*] „mramor“: *alas, alasca, alasta*

GAP [Et] „háček, dráp“: *ampa* ◊ GAT¹ ◊ REP

GAR [Et] **„mít, držet, vlastnit“: aran, arda, armar, arwa, -arwa (aldarwa), aryon* ◊ GARAT ◊ 3AR ◊ KHER } Jiná, pozdější etymologie slova *aran* je uvedena u kořene ARAN.

GARAT [Et] ▷ GAR: *arta* „opevnění“

GAS [Et] „zet, zívát“: *assa* ◊ GAJ³, JAG

GAT¹ [Et] **„chytit, zachytit“: atsa* ◊ GAP ◊ REP

GAT² [Et] **„jeskyně“: Tel.* ◊ GATH ◊ PHELEG, ROD

GATH [Et] ◊ GAT²

GAW [Et] „vymyslet, vynalézt“: *aulë, Aulë* (lidová etymologie), *auta-* ◊ GOW

GEŃG [Et, VT45] „nemocný“: *engwa, Engwar, *yengwa* ◊ KWOL, LEW

GEREN [QL*] „železo, ocel“: *eren* ◊ JEREN ◊ AŃG

GIL [Et, PE17] „svítit (bíle n. bledě)“: *Ilma, Ilmen, tingilindë, tingilya* ◀ ŃGIL ◊ GAL², RIL, SIL, THIL ◊ IT¹

GIR [Et] „třást se, chvět se“: *Tel.* ◊ KWATH, PAP

GJEL [Et] **„radovat se, jásat“: yello* ◊ MBER

GJER [Et] **„opotřebovat“: yerna, yerya-*

GLAD [PM] ▷ LAD² „smát se“: *Tel.*

GLAM [Et] ▷ LAM **„zvuk, hluk“: Tel.* ◊ ŃGJALAM

GLAN [VT42] ▷ LAN¹ „okraj, lem, hranice, mez“: *Tel.*

GLAWAR [Et] ▷ LAWAR **„zlato, zlaté světlo“: Tel.*

GLIB [VT45] ▷ LIB² **„mast“: Tel.*

GLIŃG [Et] ▷ LIŃG „viset“: *Tel.*

GLIR [Et] ▷ LIR „zpívat“: *Tel.*

GLIS [PE17] ▷ LIS **„med“*

GLOS [VT42] ▷ LOS² „bílý“: *Tel.* ◊ GOLOS

GOLOB [Et]: *olwa* „větev“ } Jinde uvedeno jako OLOB.

GOLOS [Et] ▷ LOS² **„sníh“: olos, olossë* ◊ GLOS ◊ SRIS

GON I. [PE17] **„kámen (jeden)“: *on II.* ◀ ONO [QL] „tvrdý“: *onin* ◊ GONOD

GONOD [Et] ▷ GON „kámen (materiál)“: *on, ondo, Ondolindë, onwa* ◊ SAR¹

GOR [Et] „prudkost, ukvapenost, pud“: *ormë, orna* ◊ 3OR¹, 3OR², KHOR ◊ ALAK

GOS [Et] „hrůza, děs“: *ossë, Ossë* (lidová etymologie) ◊ GOTH ◊ ŃGUR², RUK, THOS } Jiné odvození viz OS².

GOTH [Et] ◊ GOS

GOW [Et] „vymyslet, vynalézt“ ◊ GAW

GRAW [VT47]: *röa* „pes“ ◊ SAW²

GROJ [Et] ▷ ROJ² „červený, zrzavý“: *Tel.*

GRON [PE17] ▷ RON² „pevný, hmotný“: *Tel.*

GROT [WJ] ▷ ROT „kopat tunel, hloubit“: *Tel.*

GRUD [VT45] ▷ RUD **„kyj“: Tel.*

GRUK [WJ] ▷ RUK „strach“: *Tel.*

GU [Et] } UG¹ záporný kořen, často se zlými souvislostmi: *u-, ú- (úvanimor)* ◊ U ◊ BA, LA, MU } Pozdější zdroje mají záporný prvek *ú* bez souhlásky už v prajazyce (u) a neuvádějí „zlé souvislosti“.

GUR [PE17] „obtížný, tuhý, těžký, těžkopádný“: *urda, ur-, uru- (urucarín)* ◊ DER², SRAG

GWAL¹ [PE17] „být podrážděn, vzrušen“: *inwalmë, walda, walmë, walta-, walya-* ◊ WAL

GWAL² [PE18] „trpět muka“ ◀ ŃGWAL

GWEN [Et] **„svěží, světlezelený“: wën, wenyä*

◇ LAJAK, NETH¹, WIR² } Asociováno s WEN¹ „dívka“, ale je to od původu odlišný kořen.

3

3AN¹ [Et] „samec, muž“: *hanu, hanwa* ◊ DER¹ × IN¹

3AN² ◀ HAN [VT43] „přidat, zvětšit, ocenit“: *han, hanta-* ◊ AN¹

3AR [Et] „mít, držet“: *haran, harma, harwë, harya-, haryon* ◊ GAR

3EK ◀ HEK [WJ] „zvlášť, odděleně, samostatně“: *Heceldamar, hecil, hecilë, hecilo, hehta-, hequa*

3EL [Et] „nebe, obloha“: *hellë, helwa* ◊ KHEL

3O [WJ, Et] „z, od, pryč“ (z pohledu mimo objekt, o němž je řeč): *hó- (hócir-), -o* ◊ AW¹, LO

3OR¹ [VT41] „varovat, radit, pobízet, naléhat“ (zejm. o hnutích mysli): *or-, órë* ◊ GOR, KHOR ◊ NID } Odvozená slova ztratila počáteční souhlásku, což je patrně jev nepravidelný; nastal možná kvůli pozdější významové asociaci s kořenem OR.

3OR² [VT45]: *horro, orro* výkřik strachu, bolesti či znechucení ◊ GOR

I

IB¹ [QL] „rojit se, hemžit se“: *imbilë, imbilincë*

IB² [PE17] **„útes, sráz“: imbë (& IM¹)* } Ve VT45 zřejmě totéž uvedeno jako IMBE „hluboké údolí“.

ID [Et, PE17] „toužit, přát si“: *indo, írě, írima* ◦ IR
 ◇ JES¹, KHO, MER } Pozdější etymologie slova *indo*
 je uvedena u základu INID.

IKW [QL] „žádat, prosit“: *iquin, iquis, iquista, iquista-*

IL [Et, VT48] „vše“: *il-* (*ilquen*), *ilqua, ilya* ◁ ILU
 ◇ KWA¹

ILIM ◀ ILI [QL*] „mléko“: *ilimba, ilin*

ILU [Et] ▷ IL „vesmír, vše“: *ilu, ilu-* (*ilucara*), *Ilúvatar, ilúvë*

IM¹ [PE17, VT45, QL] } MI „v, uvnitř, dovnitř“: *imbë, imbi, imbit, imi*

IM² [QL] „stejný, podobný“: *iminqua, inqua, inquiet* ◦ BE

IN¹ [Et] } NI¹ „samice, žena“: *inimeitë, inya* × ZAN¹

IN² [PE17] „srdce, mysl, nitro“ ◁ INID

INID [VT41] ▷ NID, [PE17] ▷ IN² „mysl, nitro“: *indo, indómë* } Etymologie odvozuje od ID.

INIK [Et] *, „tušit, předpokládat“: *inca, intya, intya-, intyalë* ◦ NAW

IÑG [PM] *, „nejvyšší“, [Et] „první, přední“: *inga, ing(a)-* (*ingaran*), *ingor, Ingwë* ◦ MIN

IR [PE17] „toužit, přát si“: *írima* ◦ ID } VT45
 vykládá jako „krásný“ – jsou to zřejmě různé
 způsoby, jak zakořenit příd. jm. *írima*.

IS¹ [Et, VT41, QL] „znát, vědět“: *ista-, Istari, istima, istya, istyar* ◦ KHAN¹, ÑOL, SAJ¹

IS² [QL] *, „bílý, bledý“: *is, isca, iscanë* ◦ NIKW

IT¹ [PM, PE17] „blýskat se, třpytit se, zářit“: *ita-, ita, Itaril, itila* ◦ GIL, RIL

IT² [QL] „kousat, bodat“ (o hmyzu), přen. „rozčlovat“: *itis, itisya-, itsë* ◦ NAK

ITHIL [Et*] ▷ THIL „Měsíc“: *Isil* × ANAR

J

JA¹ [PE17] částice vztažných zájmen a příslovci: *ya, yassë* ◦ MA¹

JA² [Et, QL] „tam, támhle, tehdy“: *yá, yalúmë, yalúmëa, yana, yára, yárë, yáressë* × EN²
 } Podle PE17 jsou oba kořeny JA původně totožné.

JAB [Et, QL] „plod“: *yav-, Yavanna, yávë, yausta* ◦ MAR¹

JAG [PE17] „mezera, propast“, [Et] „zet, zívát“: *yanga-, yávë* ◦ GAS

JAJ [Et] „vysmívat se“: *yaiwë*

JAK¹ [Et]: *yaf* „krk“ ◦ JAT

JAK² [QL] „kus hovězího dobytka“: *yacco, yaxi*

JAL [VT46]: *, „volat, povolávat“: *enyalië, yal-* ◦ JAM

JAM [VT46, QL] „křičet, volat“: *yam-, yáma, yambo* ◦ JAL ◦ KAN¹

JAN¹ [PE17] „široký, rozlehlý; obrovský“: *yána, yanda* ◦ PAL

JAN² [Et]: *yána* „svatyně“ ◀ AJAN

JAR [Et] „krev“: *yár* ◦ SEREK

JAT [Et, QL] „spojit“: *yanta, yanwë, yatta* ◦ JAK¹
 ◦ LIM × KIL

JE [VT46] „být“: *-ië, ye* ◦ NA² } Kořen zvláštní formy
 slovesa „být“ vyskytující se jen ve Fírielině písni.

JEL [Et] „dcera“: *-iel* (*Uinëniel*), *yeldë* ◦ JEN²
 } V Etymologiích zrušeno a změněno na JEN², ale
 později patrně obnoveno [PE17, UT].

JEN¹ [Et] „rok“: *Endien, linyenwa, yén*

JEN² [Et] „dcera“: *-ien* (*Arien*), *yendë* ◦ JEL, JON

JER [VT46] „cítit sexuální touhu“: *yérë* ◦ JES¹

JEREN [QL] „železo, ocel“: *yeren* ◦ GEREN ◦ AÑG

JES¹ [Et] „toužit“: *yesta-* ◦ JER ◦ ID, MIL¹

JES² [Et, LotR*] „předcházet“: *yessë, yessëa*
 ◁ JESET × NDEW } Etymologie uvádí ES, ESET, a

to s otazníkem. Na základě údajů z Pána prstenů
 se kořen mění na JES, JESET.

JESET [Et, LotR*] ▷ JES²: *yesta* ◦ MIN

JO [WJ] „s, dohromady“, ke spojení více než dvou
 objektů: *yo, yo-* (*yomenië*) ◦ WO

JOD [PE17] „ohrazovat, uzavírat“: *-ion(dë), yonda, yondë, yonna, yonwa, yor-* ◦ PEL¹

JOL [QL] „zapáchat“: *yol-, yolmë* ◦ ÑOL × NARAD

JON [Et] „syn“: *-ion* (*Anárion*), *yondo* ◦ JEN², ÑGJON

JU [Et] „dva, oba“: *yú-* (*yúcalë*), *yúyo* ◦ AT²
 } Možná sem patří i duální koncovka *-u*.

JUK [Et] „použít“: **yuhä-* ◦ MAG²

JUL¹ [PE17, WJ] „pít“: *yulda, yulma, yulmë* ◦ UL
 ◦ SUK¹, SUG, SOK

JUL² [Et] „doutnat“: *yúla, yulma, yulmë* ◦ RUN²

JUR [Et, QL] „běžet“: *yur-, yuro* ◦ LOKW, LOP, NOR

K

KA [VT47] „dům, domov“ ◁ KAW¹

KAB [VT47] „držet, zadržovat, obsahovat“, [Et]
 „dutina“: *camba, cambë* ◦ KAM³ ◦ MAP

KAJ¹ [Et, PE17, QL] „ležet“: *caila, caima, caimasan, caimassë, caimassëa, caita-*
 ◦ KHAW²

KAJ² [*] krátký základ číslovky „deset“ ◁ KAJAN
 ◦ KWAJ

KAJAN [Et] „deset“: *cainen* ◦ KWAJAM } Zřejmě
 změněno na kořeny začínající na kw.

KAK [QL] „smát se“: *cac-, cancelë* ◦ LAD², MIR²

KAL [Et, VT47, PE17] „svítit (obecné slovo)“, [QL]
 „svítit zlatě“: *cal-, cala, calaina, calima, callo, calma calta-, calya-* ◀ AKAL ◁ KALAR ◦ GAL²,
 ÑGAL, SKAL

KALAK [VT47] „sklo“: *calca* ◦ KHJEL

KALAP « KALPA [Et] „nádooba na vodu“, [QL] „držet, obsahovat“ (zejm. o kapalinách): *calpa, calpa-*
 ◊ KULUP } V QL psáno KLPJ.

KALAR [Et, VT47, PE17] ▷ KAL „světlo“, [PE18] „být zářivý“: *calar* ◊ AKALAR

KAM¹ [QL] *, „červený“: *camillo, camilot, campi-lossë, campin* ◊ KARAN

KAM² [VT44] „hodit se, souhlasit“: *ócama-*

KAM³ [VT47*] „dostat“: *cam-* ◊ KAB ◊ ŃGET

KAN¹ [PM, VT47] „hlasitě volat“, odtud „povolávat, velet, požadovat“; [PE17] „vést“: *can-, cáno, canwa* ◊ KON ◊ JAM; KHES¹

KAN² [Et] „odvázat se“: *cánë, canya* ◊ BER, NOL

KAN³ [VT47, 48] „čtyři“: **canquë* ◊ KANAT

KANAT [VT47, Et] ▷ KAN³ „čtyři“: *canta, cantëa*

KANU « KANA [QL] „olovo“: *canu, canuina, canuva*

KAP [QL, Et] „skákat“: *cap-, capta-* ◊ KHAL²

KAR [Et, PE17, QL] „dělat, vyrábět, stavět“: *car-, Carmë* ◊ KJAR ◊ MAJ¹, TAN¹

KARAK [Et, QL] „ostrý tesák, osten, zub“: *caraxë, carca* ◊ KHARAS ◊ NELEK } QL má ve tvaru KRKR.

KARAN [Et, QL] „červený“: *carnë, Carnil, carnimírië* ◊ GAJ², KAM¹, ROJ²

KARAP « K^ARP^AR [QL] „škubat“: *carpalë, carpa-lima, carpan* ◊ RIK³

KAS [Et, PE17, QL] „hlava“: *cár, cassa, castëa*

KAT [Et, PE18] „tvarovat, dělat“: *canta, canta-* ◊ WEN²

KAW¹ [PE17] „kryt, úkryt“, [VT47] ▷ KA „dům, domov“: *cauma, cöa* ◊ MBAR

KAW² [QL] „shýbat se, sklánět se“: *cauca, cauco, cauta-, cav-* ◊ KAWAR ◊ KU³, NDUB

KAWAK¹ [WJ] „vrána“ (onom.): *quáco* ◊ KOROK¹

KAWAK² [VT47] „žába“ (onom.): *quácë*

KAWAR [QL*] ▷ KAW² „bát se“: *caurë, caurëa*
 ◊ RUK

KE¹ [VT48] zájmenný kořen 2. osoby j. č. v důvěrné formě: *ce, tyë* ◊ DE, LE

KE² [VT47, 49] } EK² slovní základ vyjadřující možnost, nejistotu: *cé*

KEK [QL] „kvokat“ (onom.): *cecet* ◊ KWA², KOROK², POROK

KEL [Et, PE17, QL] „jít, běžet (zvl. o vodě), plynout, stékat“: *celma, celumë, ehtelë* ◊ KJEL¹, KJEL², KWEL ◊ SIR, UL

KEN [VT41, PE17] „vidět, vnímat, všímat si“: *cen-, cenda-* ◊ KHEN ◊ TIR, THE

KEM [Et, VT45, QL] „půda, země, hlína“ ◊ KEMEN

KEMEN [*] ▷ KEM: *cemen, cemna, cemnaro, Kementári* } Kořen je psán jako KEM, ale odvozená slova ukazují na rozšířený kořen KEMEN.

KES [VT47] *, „jiný, ostatní“ ◊ EKES ◊ KHJA

KETH [PE17] „vyšetřovat, zkoumat“: *ces-, cesya-, cesta-, ecces-* ◊ SAK

KEW¹ [VT48] *, „nový, čerstvý, opakovaný“: *ceuranar, ceurë, ceuta-, céva, -quë (minquë)* ◊ WIN

KEW² [PE17] „žít (o rostlinách)“: *laiquë, quëa* ◊ LAW¹

KHAD [VT45] „sedět“, [QL] „lpět, zůstat“: *har, har-, harë* ◊ KHAM } V Etymologiích kořen zrušen a změněn na KHAM, sloveso *har-* se však v této podobě vyskytuje v Cirionově přísaze. V QL uvedeno jako HAŘA.

KHAG [Et] *, „mohyla, hromada“: *hahta* ◊ KUB

KHAJ [Et, VT45] „daleký, vzdálený“: *avahaira, eccaira, haira, háya* ◊ PALAN

KHAL¹ [Et, PE17] „zvednout, zvýšit“: *halla* ◊ OR } Podle PE17 souvisí s KAL „světlo“: vyjadřuje vl.

pohyb vzhůru – k obloze, ke světlu.

KHAL² « HALA [QL] *, „skákat“: *haloisi, haloitë, halta-* ◊ KAP

KHAM [Et, VT45] „sedět“: *hamma, ham-* ◊ KHAD

KHAN¹ [Et] „rozumět, chápat“: *handa, handassë, handë, handelë, hanya-* ◊ IS¹, SAJ¹

KHAN² [VT47] „bratr“: *háno* ◊ TOR¹

KHAP¹ [VT41] „vázat, upevňovat, zbavovat svobody“, [PE17] „držet, zadržovat, ponechávat“: *hampa* ◊ KHEP × LER

KHAP² [Et] „obalit, zahalit“: *Tel.* ◊ LAP¹, WAJ¹

KHAR [VT45] *, „přilba“: *harna* ◊ KHARAN, KHARAP ◊ STOL

KHARAN [VT45] ▷ KHAR

KHARAP [VT45] ▷ KHAR „přilba“: *harpa*

KHARAS [Et] *, „sráz, ostrá skála“: *Tel.* ◊ KARAK

KHAT [QL, Et] „vrhat, metat“: *hat-, hatal, hatsë, hatsëa*

KHAW¹ [PE17] *, „obrovský“: *höa, haura* ◊ ALAT × PIK

KHAW² [Et] „odpočívat, být v klidu“: *hauta-* ◊ KAJ¹ ◊ SED } V sindarštině asociováno s KHAG „mohyla, hrob“.

KHEL [QL*] „fialový“: *helilohtë, helin, helinillë, helinwa, helinquila* ◊ ZEL } Bylo by možno aktualizovat též jako ZEL, a potom by bylo totožné s kořenem pro „nebe, oblohu“.

KHELEK [Et] „led“: *helca, helcë* ◊ KHJELES } V QL jako HELE, HĹKL.

KHEN [VT45, PE17] „vidět, dívat se, hledět“ ◊ KHENED ◊ KEN

KHENED « KHEN-D-E [Et] ▷ KHEN „oko“: *hen*

KHEP [VT41, PE17] „zadržovat, ponechávat (si)“: **hep-* ◊ KHAP¹

KHER [Et, QL] „vládnout, ovládat, vlastnit“: *héra,*

heren, herenya, heri, heru ◇ GAR, TUR
KHES¹ [VT45] „velet“: *hesto* ◇ KAN¹
KHES² « HESE [QL] „vadnout“: *hessa, hesta-*
 ◇ KWEL
KHIL [Et, PE17, WJ] „následovat“: *Hildor, hilya-, tarhildi* ◇ DEW¹
KHIM [Et] „lpět, lnout“: *haimě, himba, himya-*
 ◇ LEB
KHIN [WJ, PE17] „dítě“: *Eruhíni, hína* ◇ SELED
KHIR [PE17] „najít“: *hir-*
KHIS [Et, QL] ○ KHITH } V QL jako HISI.
KHITH [Et, PE17] „mlha“: *hísě, hísíě, hiswa, hiswě* ○ KHIS, MITH
KHJA [VT49*] „jiný“: *ahya-, hya* ◇ KES
KHJAR [Et] „levice“: *hyarma, hyarmaitě, hyarmen, hyarmenya, hyarya* ◇ KURUM × PHOR
KHJEL [Et] „sklo“ ◇ KHJELES ◇ KALAK
KHJELES [Et] ▷ KHJEL: *hyellě* ○ KHELEK
KHO [Et] „srdce“ (fyzicky): *Tel.* ◇ KHON ◇ ID
KHOL [PE17] „zavřít“: *holla, holta-, holya-* ◇ PAK
 ○ SKOL × ETER
KHON [Et, QL] ▷ KHO „srdce“: *hón, hondo* } QL
 uvádí jako HONO.
KHOP [Et] „přístav“: *hópa, hopassě* ◇ LOD
KHOR [Et] „spouštět, hnát“: *hórě, hórěa, hormě, hort-, hortalě, horya-* ◇ SIW ○ GOR, 3OR¹
KHOT¹ « HOTYO [QL] „kýchat“: *hontě, hontyě, hot-, hontossě* ◇ TJOS
KHOT² [PE17] „shromáždit (ve zmatku), pomíchat“: *hosta-* ○ KHOTH
KHOT³ [PE18] „hněvat se, přít se; nenávidět“
 ○ KOT¹, KOTH
KHOTH [Et, QL] „shromáždit“: *hossě, hosta, hosta-, hostar* ◇ KOM¹ } Pro další slovo *horma*
 [QL] bychom patrně potřebovali variantu KHOS.

KHU [PE17] „klít, proklínat“: *húna, húta-* ○ SKU
 × AJ¹
KHUG [Et] „štěkat, výt“: *huan, huo* ◇ ŃGAW, SAW²
KIL [Et] „dělit“: *cilmě, cilya* ○ KIR, SKIL ◇ STAK
 × JAT
KIR [Et, PE17, QL] „řezat, sekát, roztínat“: *certa*
 (přes sind.), *cirmě, cirya, ciryamo* ◇ KIRIK, KIRIS
 ◇ PHALAK, RIS, SJAD¹
KIRIK [Et] ▷ KIR * „srp“: *circa*
KIRIS [Et, VT45, QL] ▷ KIR+RIS „řezat, sekát“:
cirissě
KIT [QL] „lechtat“: *citya-, cityalě, cityalěa*
KJAB [Et, QL] „chuť“: *tyausta, tyav-, tyávě* } QL
 uvádí jako TYAVA.
KJAR [Et] „způsobit“: *tyar-, tyaro* ○ KAR
KJEL¹ [Et, PE18] „končit, přestávat“: *tyel, tyel-, tyelima, tyelma* ◇ KJELES ○ KEL, TEL¹ ◇ MET, TELES
KJEL² [PE17] „pomalu, postupně klesat“: *tyellě*
 ○ KEL ◇ NDU × AM²
KJELEK [Et] „svižný, čilý“: *tyelca* ◇ LAK¹ × LUB
KJELEP [Et, PM] „stříbro“: *telemná, telpě, telpilin, telpina, telpingwě* } Quenijská slova
 odvozená od tohoto kořene by v důsledku pravidelného hláskového vývoje začínala na *ty-*, ale pod vlivem telerijštiny se častěji používají tvary na *t-*.
KJELES [PE18] ▷ KJEL¹: *Teleri* ○ TELES ◇ TELED
KOJ [QL] „žít“: *coimas, coina, coirě, coirěa, coivě, coitě* ○ KUJ ◇ LAW¹, WEG² × ŃGUR¹ } Viz též pozn. ke kořeni KUJ.
KOL [VT39, PE17] „nést“: *cólě, cólemaina, cóleva, collo, cólo* } QL má v podobě KOHO a s překladem „snášet, trpět“.
KOM¹ [PE17] „shromažďovat, sbírat (se) – přinést či přijít na jedno místo“: *combě, comya-,*

ócom-, ocombě ◇ KHOTH × SPAR²
KOM² [QL] „kulatý“: *cóma, cóměa* ○ KOR ◇ NDOL¹
KON [PE17] „vést; pán“: *Turucondo* ○ KAN¹ } Vedle KAN¹ druhá varianta vysvětlení sind. jmen *Turgon, Fingon* ap.
KOR [Et, PE17] „kulatý“, [QL] „být kulatý, valit se“: *corin, corna, corně, coron, coromindo* ○ KOM², SKOR ◇ RIN
KOROK¹ « KORKA [Et] „vrána“ (onom.): *corca* ◇ KAWAK¹
KOROK² [VT47] „slepice“ (onom.) ○ POROK ◇ KEK
KOT¹ [Et*] „zápasit, mít spor“: *cotsě, cotya, cotumo* ◇ OKOT ○ KHOT³, KOTH } Tato varianta kořene byla sice v Etymologiích zrušena, ale odvozená slova nasvědčují jeho platnosti.
KOT² [QL*] „ořech“: *cotě, cotsěa, cottulě, cotulwě*
KOTH [Et, QL] „zápasit, mít spor“: *cos, costa-* ○ KHOT³, KOT¹, ŃGOTH } V QL psáno koso.
KU [Et, VT45]: *cucua* „holubice“ (onom.)
KUB [Et]: *cumbě* „hromada, návrší“ ○ KUP, KUM² ◇ KHAG, TUN
KU3 [Et] „oblouk“: *cú, cúna* ◇ DUB², KAW², LU²
KUJ [Et] „probudit se, oživit“: **cuiva, cuivě, cuivěa, cuiviě, Cuiviénen, *eccuita-* ○ KOJ, TUJ × PHUM } Někt. doložená slova působí mírné zmatení kořenů KOJ a KUJ (významově i zvukově příbuzných); nečiní však velkých problémů je rozlišit a několik slov jim případně přizpůsobit: navrhuji základ *coi-* pro „život“, *cui-* pro „probouzení, bdělost“.
KUL [Et] „zlatorudý“, [QL] „zlato“: *culda, culina, cullo, culuina, culuma, culusta* ◇ LAWAR
KULUP « KĹPL [QL] „držet, obsahovat“ (zejm. o kapalinách): *culpa-* ○ KALAP

KUM¹ [Et] „prázdný“: *cúma, cumna* ◊ LUS
KUM² [QL] „nahromadit, navršit“: *cum-, cumba, cumbě* ◊ KUB × SAP
KUP [QL] „hrb“: *cumpo, cupta-, cuptulo* ◊ KUB ◊ TUM
KUR [Et] „(technická) dovednost, chytrost“: *curo, Curumo, curwě* ◊ PHIN⁴ } Tento kořen zjevně používá pevnou ómatinu: KURU.
KURUM [Et] „levý“: *Tel.* ◊ KHJAR
KWA¹ [W], VT42] „plný, úplný, celý“: *aqua, -qua, -inqua (alcarinqua)* ◊ KWAJ, KWAT ◊ IL × LUS
KWA² « QAHA, QAQA [QL] „kachna“ (onom.): *quá, quaquá-* ◊ KEK
KWA³ [VT45] „něco“: *ilqua*
KWAJ [VT42] ▷ KWA¹ „deset“, jakožto „všechno, všech deset prstů“ (při počítání) ◊ KWAJAM ◊ KAJ²
KWAJAM [VT42] ▷ KWAJ: *quain, quainěa, quëan* ◊ KAJAN
KWAL [Et, PE18, QL] „zemřít (v bolesti)“: *qualin, qualmë, qualumë, qualúmëa, unqualë* ◊ KWEL, KWOL
KWAM [QL, Et] „nevolnost“: *quam-, quamba, quámë, quámëa* ◊ LEW, SLIW
KWAP [QL] „obchodovat, smlouvat“: *quap-, quapta-, quampa, quampalë, quaptalë* ◊ MBAKH
KWAR [VT47, PE17] „stlačovat, svírat, mačkat“, [Et] „pěst, sevřená ruka“: *quár, quárë* ◊ STAG, THAG; MA3, MAP
KWAT [W], Et, QL] ▷ KWA¹ „plný, úplný, celý“, [PE17] „plnit“: *quanta, quat-*
KWATH « QASA [QL] „třást se“: *quas-, quasil, quasilla* ◊ GIR, PAP
KWE [W] nejstarší kořen týkající se vokální řeči:

equë, eques ◊ KWEN, KWET

KWEL [Et, PE18, QL] „slábnout, uvadat, umírat“: *quel-, quelmë* ◊ KWELEK ◊ KEL, KWAL, KWOL ◊ KHES², ŃGUR⁴, PHIR

KWELEK [QL] ▷ KWEL „rozkládat se, hnít“: *quelehtë, quelet, queletya-, quelexië, quelexima* } Tento rozšířený kořen není uveden, ale v odvozeninách jej lze dobře rozeznat.

KWEN [W] ▷ KWE „ten, kdo mluví“, odtud „osoba, elf“: *quén, -quen (roquen), Quendelië, Quendi, Quenya* ◊ ELED, KWENED } Tato slova vznikla v době, kdy elfové žádné jiné mluvící bytosti neznali a schopnost řeči považovali za svou nejvýraznější vlastnost. Souvislost slov s původním významem se však oslabila, takže kupříkladu neurčité zájmeno *quen* se může bez jakýchkoli problémů vztahovat třeba i k němým trpaslíkům.

KWENED [Et, PE18] „elf“: *Quendë, Quendelië* ◊ KWEN } Starší a méně etymologicky propracovaná podoba předchozího.

KWER [PE17] „otáčet se“: *nuquerna, quer-* ◊ PEL²

KWES [Et] „ptačí pero“: *quessë, quesset* ◊ PIL⁴

KWET [Et, QL, PE17] ▷ KWE „mluvit, říkat, označovat“: *quet-, quetil, quenta, quentalë, quentaro, quentëa, quetta* ◊ NJAR, NJAT

KWIKW [QL] „svěšený, ochablý“: *quinqua, quinquelë, quinquenna* ◊ PIP ◊ DIP

KWIL [QL] „barva; zdobení“: *quilë, quilëa, quilin, quillë, quiltassë, quilya-*

KWILID « QLRL [QL] „klid“: *quilda, quildarë, quildë* ◊ LUR, RU3, SED

KWILIT « QLTL [QL] „pás“: *quilta, quilta-* ◊ RIP²

KWIN¹ [PE17] „hřeben, výběžek, horní hrana“: *quínë, quinna* ◊ PEK

KWIN² [QL] „pištět“: *quin-, quínë, quínëa* ◊ SIP

KWIŃG [QL, Et] „brnkat“ (onom.): *quinga-* ◊ TAŃG⁴ } V Etymologiích psáno KWIG.

KWIR [QL] „roztáčet, šlehat“: *quirin, quirmë* ◊ PIR

KWIS [QL] „mumlat, šeptat“: *quir-, quisquir-, quisquirindë* ◊ SLUS

KWIT « QITYI [QL] „plést“: *quintyë, quitima, quitin, quitya-*

KWOD « QOŘO, QOSO [QL] „dusit se“: *quonda, quor-, quorin, quosta-*

KWOL [QL] „nemoc, trápení“: *quol-, quolda, quolima, quolu, quolúvië* ◊ KWAL, KWEL ◊ GEŃG, SLIW

L

LA [Et] } AL² „ne“, kořen prostého záporu, [PE18] „nebýt“: *il- (ilfrin), la- (lacarë), lá, lala, lau, laumë* ◊ BA, GU, MU } Dle některých poznámek Tolkien tento kořen opustil. [PE17]

LAB [Et, PE17, QL] „lízat, hýbat jazykem“: *lamba, lambë, lapsa-, lav-* ◊ LAP² } Slovo *lambë* je asociováno též s kořenem LAM „zvuk“, vytvořeno bylo ale od LAB.

LAD¹ [Et] „široký, plochý“: *landa, lára* ◊ DAL, LAT⁴ ◊ PAL × AK⁴

LAD² [PM] „smát se“: *lala-* ◊ GLAD ◊ LAL ◊ KAK, MIR² } Změna *d* na *l* je v tomto postavení zřejmě nepravidelná.

LAG¹ [Et] „ostří, klín“: *lango* ◊ NEK⁴

LAG² [PE17]: *lango* „krk“ ◊ LAK² ◊ AKAS

LA3 [PE17] „křížovat, přecházet, překračovat“: *lá, langë, lango, lahta-, pella* ◊ LAŃ

LAJ [QL, PE17, VT45] „žít, kvést“: *lairë, laisi, laito* ◊ LAJAK ◊ LAW⁴

LAJAK [Et] ▷ LAJ: *laiqua* „zelený“ ◊ GWEN
LAK¹ [Et] „svižný“: *larca* ◊ ALAK ◊ KJELEK
LAK² [Et] „polykat“: **lac-*, *lanco* ◊ LAG² ◊ SLUK
LAL [PE17] „smát se“ ◊ LAD²
LALAM [Et] „jilm“: *alalmë, lalmë* ◊ ALAB { Odvozená slova byla též asociována s GAL¹, AL¹.
LAM I. [Et, VT39] „zvuk“: *láma, lámína, lamma, lamya-, nalláma* ◊ OM, SLON; **II.** [WJ, PE17] „zvuk, zvl. vokální, ale zmatený či neartikulovalý; hlas zvířete“ ◊ GLAM ◊ LAMAN
LAMAN [WJ] ▷ LAM *,*ti*, jejichž hlasy jsou LAM“, tj. zvířata: *laman, lamanwa* { Utvořeno rozšířením kořene LAM (ve druhém významu) stejným způsobem, jako od KWE bylo KWEN. QL má kratší LAMA.
LAN¹ [VT42] „okraj, lem, hranice, mez“: *lanca, landa, lanë, lanwa, lany-* ◊ GLAN ◊ REG, RIM²
LAN² [Et] „tkát“, [PE17] „splétat“: *lanat, lannë, lanwa, lany-* ◊ NAT, WEJ, WID, WIG²
LAŇ [PE17] „přes, za“: *lá, langa-, palla* ◊ LA3 ◊ THAR¹
LAP¹ [QL] „balit, halit“: *lapil* ◊ KHAP², WAJ¹
LAP² [Et]: *lapsë* „kojenec“ ◊ LAB { Kořen uveden zvlášť, ale pro odvozené slovo bychom si vystačili s LAB.
LAR [VT45, QL] „bohatý, tučný“: *lar, lárëa, larma, laru, larúva*
LAS¹ [Et, PE17] „list“: *lassë, lasselanta*
LAS² [Et, PE17] „poslouchat“: *lár, lasta-* ◊ SLAS { Kořeny LAS poskytují „důkaz“ špičatosti elfích uší. Píše se: „elfí uši byly špičatější než lidské, měly tvar listu“ [Et].
LAT¹ [VT41, PE17, Et] „otevřený, přístupný“: *láta, latin, látina, latya-* ◊ LAD¹ × PAK
LAT² [VT48] „na úrovni země, nízký, nízko polo-

žený“ ◊ DAT
LAT³ [QL] *,*hladký*“: *lalta-, latwa* ◊ PATH
LATH [Et] „řemínek“: *latta*
LAW¹ [QL, PE17] „(rostlinný) život“: *laucë, laucien, löa, loitë* ◊ LAWAR ◊ LAJ ◊ GAL¹, KEW², KOJ, TUJ
LAW² [Et] „teplý“: *lauca, laucima* ◊ AS¹, SA3
LAWAR [PE17, Et] ▷ LAW¹ „zlato, zlaté světlo“: *laurë, laurëa, lávar, löar* ◊ GLAWAR ◊ KUL, MALAT { Pův. zřejmě označoval květy jasných barev, zejm. zlaté, snad konkrétně Laurelinu – taková je souvislost s LAW¹.
LE [VT48, WJ] zájmený kořen 2. os. j. č.: *elyë, -ly-*, *lyë* ◊ DE ◊ KE¹
LEB [Et] „zdržovat se, zůstávat, lpět“: *lemba, lemya-* ◊ LEM ◊ KHAD, KHIM
LED [WJ, PE17, Et] „jít, putovat“, v quen. a pův. zřejmě „odejít“: *lelya-, lenwë, lenweta-, lesta-* ◊ DEL, LEN ◊ MEN, RAT², WAN²
LEK [Et, VT41, PE17] „uvolnit, nechat, pustit, dovolit“: *lehta-* ◊ DAB, LER
LEKW [QL] *,*kloub, spoj*“: *lequet, lequeta-* ◊ LIM
LEM [Et] „zdržovat se, zůstávat, lpět“: *lenda-* ◊ LEB ◊ RETH
LEMEN [VT42, 48*] základ čísl. „pět“: *lemen, lemenya, lemnar* ◊ LEPEN
LEN [VT45, PE17] „cesta“: *lenna-* ◊ LED { Etymologie sice uvádí *lenna-* u kořene LED, ale lépe se odvodí od varianty LEN.
LEP [VT47] „šfourat, sebrat, chytit (prsty)“, [Et, VT42, QL] „prst“: *lepsë, lepsilë, lepta-* ◊ LEPEN, LEPEN, LEPER
LEPEM [VT47] ▷ LEP číslovka „pět“: *lempë, lempëa* ◊ LEMEN
LEPEN [Et, PE17] ▷ LEP ◊ LEPEN

LEPER [VT47] ▷ LEP „prst“: *leper*
LER [VT41, PE17] „volný, svobodný, neupevněný, bez překážek v pohybu“: *léra, lérina, lerta-, lerya-* ◊ LEK, PHAJ² × KHAP¹
LEW [QL] *,*nemoc, nevolnost*“: *leucë, leumë* ◊ GEŇG, KWAM, SLIW
LEWEK [PE17] „červ, plaz“: *leuca* ◊ AŇGU
LI¹ [Et, QL, VT48] „mnoho“: *-li, lië, lin-* (*lindornëa*) ◊ MAJ³, OL²
LI² [QL] *,*splétat*“: *lia, liantassë, liantë, línë* ◊ LIM ◊ SLIG ◊ RAJ¹ { Podle Tolkienovy poznámky pův. význam asi „spojovat mnohé v jedno“, tedy totožný s LI¹. Možná měl být nahrazen kořenem SLIG [Et].
LIB¹ [Et] „kapat“: *limba* ◊ LIKW, LIP ◊ ROS¹
LIB² [Et] *,*mast*“: *laivë, lipsa* ◊ GLIB
LIK [Et, VT45, QL] „ostrý, bystrý“: *laica, laicë* ◊ PHIN¹ { Et i QL mají LAIK, ale VT45 uvádí základní tvar bez zesílené samohlásky.
LIKW [QL] „voda, proud; čistý, jasný, průzračný“: *linquë, liquilla, liquilta, liquis, liquistëa* ◊ LIB¹, LIP ◊ NEN
LILIT ◊ LILT, LĪTL [QL, Et] „tančit“: *lilta-, liltië*
LIM [VT47, QL] ▷ LI² „spojovat, vázat“: *lim-, limil, limna, málimë* ◊ JAT, LEKW, NUT
LIN¹ [Et, VT45, WJ] kořen pro příjemný či hudební zvuk; „zpívat“: *linda* (& SLIN), *linda-, Lindar, lindë, lindelë, lindo* ◊ GLIN ◊ LIR ◊ NJEL, SAL { V řeči Lindar se tento kořen vztahoval především ke zvukům tekoucí vody, což by mohlo ukazovat na spojitost s LIN². Viz též pozn. k LIR.
LIN² [PE17, Et] „jezero, jezírko“: *ailin, linya* ◊ LON² ◊ AJ²
LIŇG [Et] „viset“: *linga-* ◊ GLIŇG ◊ PIP
LIP [QL] *,*kapat*“: *limpë, lipil, lipta-, liptë* ◊ LIB¹,

LIKW, TIP

LIR [Et, QL, PE17] „zpívat, švitořit“: *lairë, lir-, lírë, lirilla, lirit* ◀ GLIR ◊ LIN⁴ ◊ NJEL } Pokud jde o „zpívací“ kořeny, všeobecně se LIR vztahuje spíše k textu, příběhu, kdežto LIN⁴ k hudbě. QL má LIŘI, z něhož se odvozuje obojí.

LIS [Et, PE17] „med“, [QL, VT43] „sladkost“, sekundární význam „milost“: *lis, lís, lissë* ◀ GLIS

LIT [Et]: *litsë* „písek“

LIW [Et] *, „ryba“: *lingwë, lingwil* ◊ SKAL² } QL má IWI, odkud *ingwil* „úhoř“; upravujeme přidáním *l-* na základě novějšího kořene.

LO [VT45, 49] ablativní prvek: *-llo, ló, -lóra (ómalóra)* ◊ LOJ⁴, LON⁴ ◊ ET, 30 × DA, NA⁴

LOD [Et] *, „cesta, průjezd“, v quen. *, „vodní cesta“: *londë* ◊ KHOP } Jiné odvození je u kořene LON².

LOG [VT42] „mokrý (a měkký), nasáklý, bažinatý“: *oloirë, oloiya-* ◊ DUJ, MIS²

LO3 [QL] *, „rašit, kvést“: *lohta-, lohtë* ◊ LOT, LOTH ◊ TUJ

LOJ⁴ [PE17, VT45] ▷ LO „neuspět, postrádat, minout, chybit“ : *loicarë, loima, loiparë, loiquetë, loita-* ◊ DEW²

LOJ² [QL] *, „žízeň“: *loimë, loimëa, loirë*

LOK [PE17, QL] „ohýbat se, kroutit se, svíjet se“, [Et] „velký plaz, drak“: **locca, lócë* ◊ SLOK ◊ AŇGU

LOKH [Et] *, „vlasy“: *loxë* ◊ PHAS, SPIN } Možná varianta předchozího – vlnité vlasy.

LOKW [QL] *, „běžet“ (o dvounožcích): *locu-* ◊ LOP ◊ JUR

LON⁴ [Et]: *lóna* „ostrov, zejm. vzdálený, nedosažitelný“ ◊ TOL⁴

LON² [VT42, 48, PE17] *, „vodní plocha“: *lón, lóna, londë* ◊ LIN² ◊ AJ² } Etymologie odvozují slovo

londë od LOD.

LOP [VT45] „kůň“, [QL] *, „cválat, běžet“ (o zvířatech): *lop-, lópa, lopeta-, lopsi* ◊ LOKW ◊ JUR; ROK

LOS⁴ [Et, QL] „spát, dřímat“: *lor-, lórë, Lórien, lorna* ◊ OLOS ◊ PHUM } QL uvádí jako LORO.

LOS² [VT42] „bílý“, [PE17] „sníh, bělost“: *lossë, lossëa* ◊ GLOS ◊ GOLOS ◊ NIKW, SPAN⁴, SRIS

LOT [VT42, PE17, Et] „květ, květina“: *lilótëa, lóttë, lotórë, losta-, lótsë, lóttë, olótë* ◊ LO3, LOTH } QL má zákl. tvar LO’o.

LOTH [PE17, Et] „květ, květina“: *lós, lossë* ◊ LO3, LOT

LU⁴ [Et, QL] } UL *, „plynout – o čase“: *lú, lúmë, lumequentalë, lúta-* } V QL jako LUHU, LU’U.

LU² [VT47] „oblouk, ohyb“: *lúva* ◊ KU3 } PE17 odvozuje od DUB².

LUB [VT45] „unavený“: *lumba* ◊ DUB⁴ × KJELEK

LUG⁴ [Et] *, „těžký“: *lunga, lungumaitë*

LUG² [Et] *, „modrý“: *lúnë, Lúnoronti* ◊ LUJ ◊ NIN²

LUJ [VT48] „modrý“: *luinë* ◊ LUG² ◊ NIN²

LUK⁴ [PE17, VT43] „vézt, vléci, táhnout“: *lunca, Ondoluncanando* ◊ TUK

LUK² [Et] „magie, okouzlení“: *lúcë, luhta-* } Odtud i *Lúthien*, ale PE17 nověji odvozuje od LOT.

LUK³ [QL] *, „bláto, sliz“: *lúcë, lúcima, lutil, luxo*

LUM [PE17, Et] „šero, temnota“: *lumbë, lumbulë* ◊ PHUJ, UŇG

LUR [VT45] „být potichu, v klidu“: *Tel.* ◊ KWILID

LUS [Et] *, „prázdný“: *lusta* ◊ KUM⁴ × KWA⁴

LUT [QL, Et, VT42] „plavat, být nadnášen vodou“: *luntë, lúto, lutta-*

M

MA⁴ [PE17] tázací částice: *ma, manen* ◊ MAN² ◊ JA⁴

MA² [VT42*] „něco, věc“: *ma, -ma (calma)* ◊ MO⁴

MAD [Et]: *marya* „bledý, hnědožlutý“ ◊ MAL²

MAG⁴ [PE17, VT47] „dobrý (fyzicky)“, nikoli protiklad k „zlý“, nýbrž k „špatný, nevhodný“: *mai, mára* ◊ MAJ² ◊ MAN⁴ × UTH⁴

MAG² [Et, PE17] „používat, ovládat“: *mára* ◊ MA3, MAP ◊ JUK

MA3 [VT47, Et, PE17] „ruka“, nejstarší a nejobecnější kořen pro ruku = prsty, dlaň a zápěstí; [QL] „uchopit“: *má, mahta-, maitë, málimë, maqua, mavoitë* ◊ MAG², MAP ◊ KWAR

MAJ⁴ [PE17] „vytvořit (umělecky)“: *Maia, mairë, mairëa, maita-, mitalë, maitar* ◊ KAR

MAJ² [PE17] „skvělý, znamenitý, obdivuhodný“: *Maia, maina, maira* ◊ MAG⁴

MAJ³ [QL] *, „mnoho, příliš“: *mai, maira, maivoinë* ◊ LI⁴, OL²

MAK [Et, VT39] „řezat, sekat ostřím; meč“, [QL] *, „zabít“: *macar, macil, mahta-, mahtar, maica* ◊ DAK, NAK

MAL⁴ [QL] „drtit, mačkat“: *malaqua, malo* ◊ MUL ◊ THAG

MAL² [QL] *, „žlutý“: *malicon, malicondëa, malina, malwa* ◊ MALAT ◊ MAD } Etymologie tento základ uvádí jako SMAL.

MALAT [PM] ▷ MAL² „zlato“: *malta* ◊ LAWAR

MAM [UT*] „maminka“: *mamil* ◊ AM⁴, NAN × TAT⁴

MAN⁴ [PE17, WJ, QL] „dobrý – relativně či absolutně nezkažený, tj. neovlivněný neřádem zavedeným do Ardy Morgothem, a tedy věrný své přirozenosti a funkci“ – o mysli či duši

„morálně dobrý“, o těle „zdravý, bez vad“: *manaquentā, mandë, manu, Manwë* < AMAN < MANAD < BAN < AL¹, MAG¹ } Patrně převzato z valarštiny.

MAN² [PE17] ▷ MA¹ rozšířený tázací základ: *man*
MANAD [Et] ▷ MAN¹ „konec, osud – obvykle dobrý“: *manar, mandë, Mandos* (& MBAD) < MBARAT

MAP [Et, VT47, QL] „uchopit, sevřít“: *amapta-, mapa-, mapta-, maptalë* < MA3, NAP < KAB, KWAR

MAR¹ [QL] *,„zrát; ovoce“: *marin, marina, marindë, maru* < MARAK < JAB

MAR² [QL] *,„krystal, perla“: *maril, marilla, Silmaril* < MIR¹

MARAK < MRKR [QL] ▷ MAR¹ *,„šťáva, vlhkost“: *marca, marca* < PIS, SAB

MASAG [Et] ▷ < MBAS „hníst“: *maxa, maxë*

MAT [QL, VT39, Et] „jíst“: *anto, maita, mat-, matil, matsa, matsima* < NETH²

MAW [QL] „křičet, bečet“ (onom.): *mavar, möa, möalin, möar* < MIW < MBA, NJEN

MBA [VT47] *,„bečet“ (onom.) < MBABA < MAW, NJEN
MBABA [VT47] ▷ MBA *,„ovce“: *máma, mavar*

MBAD [Et] ▷ BAD „žalář, peklo“: *Angamanda, Mandos* (& MANAD)

MBAKH [Et] „vyměňovat“: *manca-, mancalë, *mancar* < KWAP

MBAL [Et] *,„dlažba, dláždění“: *ambal, mallë*

MBAR [PE17, Et, QL] „bydlet, obývat“: *ambar, -mar* (*Eldamar*), *mardë, mardo* < KAW¹

MBARAT [PE17, Et] „osud“: *maranwë, marto, martya-, umbar* < MANAD } Možná totožný s předchozím, přičemž zákl. význam je „rozhodnout“ – v prvním případě o založení tábora, ve

druhém o budoucnosti světa. QL má MRTR.

MBAS [PE17, Et] „dělat těsto, péci“, [QL] též „vařit“: *massë, mastā* ▷ < MASAG < AP³

MBATH [VT45] „krýt, chránit“: *umbas* < WATH < SOT, TURUM

MBAW [Et] „nutit, tlačit, zatěžovat, podrobovat“: *maurë, mausta, mauya-* < NID

MBELEK [PE17] ▷ BELEK „velký, mocný, silný“: *melehta, melehtë, Melkor* } Také uváděno ve formě MELEK. Viz též pozn. k MILIK.

MBER [Et] *,„veselit se“: *merendë, merya, meryalë* < GALAS¹, GJEL × DEM

MBIRIL [Et] ▷ MIR¹+RIL *,„třpytit se“: *miril, mirilya-* < TIN

MBON [PE17] *,„kopec, hrouda“: *umbo, umbon* < TUN

MBOTH [Et]: *motto* „skvrna“ < MOT

MBUD [Et] ▷ BUD „vyčnívat“: *andamunda, mundo* < RAS

ME [VT43, 44*] zájmenný kořen 1. osoby množného čísla: *-lmë, me, -mmë* < WE¹

MEL [Et, PE17, QL] „milovat“: *málo, mel-, méla, melda, melin, melindo, melima, melissë, melmë* < NIL, SER

MEN [VT39, 43, PE17] „mít za cíl, směřovat, postupovat v zamýšleném směru, jít“: *hyarmen, men-, menel, menta-, mína* < LED, TEN² } Též použit v Etymologiích pro prostorové souvislosti, ale s významem spíše statickým – *,„místo“ < NOM.

MER [Et] „chtít, toužit, přát si“: *mer-* < ID

MET [Et] „konec“: *mentë, métima, metya-* < KJEL¹, TEL¹

MI [Et, QL, PE17] } IM¹: „v, uvnitř, dovnitř“: *mi, minna, mir, mitya-* × ET

MIKW [QL] „líbat“: *micu-, miquë, miquelis,*

miquilë

MIL¹ [Et] „nenasytnost, zlá touha“: *mailë, mailëa, milmë, milya-* < MILIK < JES¹

MIL² [VT45]: *milya* „měkký, jemný, slabý“ < PHIL, SLIN

MILIK [Et] ▷ MIL¹: *Melko, milca* } Jméno temného Valy Tolkien později odvozoval od MBELEK.

MIN [VT42, 48] „jeden, první“, [Et] „stát o samotě, vyčnívat“: *min, minassë, minda, mindë, minë, mindon, minquë, minya* < ER, IÑG, JESET

MIR¹ [PE17, Et] „cenit si, vážit si; cenný, drahý“: *atamir, mírë, mírima, mirwa, mirya* < < MBIRIL < MAR² < BILID

MIR² [QL] „usmívat se“: *mir-, mírëa, mirilla, mirmilë* < MIRIT < KAK, LAD², RAJ²

MIRIT < MRȚȚR [QL] ▷ MIR² *,„šklebit se“: *mirtya-, mirtyë*

MIRU [QL] „víno“: *miru, mirucarnë, mirúva, miruvórë* } *Miruvórë* později odvozováno přímo z valarštiny [PE17, WJ], kdež *mirub* „víno“.

MIS¹ [Et] „jít volně, toulat se, bloudit“: *mirima, mista-* < RAN

MIS² [Et, VT45*] „mokrý, vlhký“ < MISID, MISIK < MITH < LOG × PARAK

MISID < MIZD [Et] ▷ MIS² *,„vlhkost, mrhnutí“: *mistë*

MISIK [Et, VT45] ▷ MIS² *mixa* „mokrý“

MITH [PE17] „bledá, světlá šed“, [Et, VT45] možná „mlha“: *mista* < KHITH, MIS²

MIW [Et] „kňučet, kvílet“ (onom.): *maiwë, miulë* < MAW

MO¹ [VT42*] „osoba, někdo“: *mo, -mo* (*ciryamo*) < MA² < WE²

MO² [Et] *,„těžká práce“: *mól, móta-*

MOR [Et, PE17, QL] „černý“: *mordo, morë, mórë,*

Moringotto, morna, mornië ◁ MOROK
MOROK [Et] ▷ MOR: *morco* „medvěd“
MOJ [Et]: *moina* „známý, milý“
MOT [PE17] „bažina, mokřina“: *Tel.* ◦ MBOTH
MU [Et] } UM¹ záporný kořen ◦ BA, GU, LA
MUJ [Et] *, „tajný“: *muilë, muina* ◦ PHOZ, TOR²
MUK [QL] „kálet“: *múco, muhta-, muqua, mut*
MUL [QL] „jemně namlít“: *mul-, mulma, mulmar, mulmin* ◦ MAL¹ ◦ POR

N

NA¹ [PE17, 18, Et] } AN¹ allativní prvek, „k, směrem k“: *-n, na, na-* (*napan-*), *-nna* ◦ DA × LO
NA² [PE17, QL, Et] } AN² „být, existovat“: *na-, nai, nat* ◦ EŇ, JE
NAB [WJ*] „dutý“: *náva* ◦ UNUK
NAD [Et] *, „louka, pastvina, údolí“: *nanda, nandë*
NAJ [PE17, QL] „působit bolest či zármutek“, [Et] „naříkat“: *naina-, nairë* ◁ ŇGAJ¹ ◁ NAJAK ◦ NEJ
 } Viz též NDAJ.
NAJAK [Et, QL] ▷ NAJ „bolest“: *naicë, naicelë, naicelëa, naiqua, naitya-* ◦ OŇG } Podle Tolkienovy poznámky v Et je též možné, že tento základ nevznikl rozšířením z NAJ, nýbrž samohláskovým zesílením NAK ◁ NAIK.
NAK [Et, PE18, QL] „kousat“: *nac-, nangwa, nahta, naxa* ◁ ANAK ◦ DAK, MAK ◦ IT², NJAD
NAKH [PE17] „úzký, tenký“: *náha, nacca* ◦ AK¹
NAKW [QL] „ukrást, vzít, získat tajně či nezákonně“: *nacu-, naquar* ◦ PIL²
NAM [VT41*] „soudit“: *nam-, náma, námië, namna, Námo, Risil-Anamo* ◦ BAD
NAN [Et] *, „maminka“: *Tel.* ◦ MAM
NAP [VT47] „rychle sevřít, uchopit“: *nappa* ◦ MAP

NAR¹ [Et] „plamen, oheň“: *nár, nárë, narwa* ◁ ANAR ◦ RUJ, UR¹, US
NAR² [Et] „vyprávět“: *Tel.* ◦ NJAR
NARAD ◀ NRĚR [QL] „vonět“: *narda-, nardilë, nardilëa* × JOL
NARAK [Et] „trhat, rvát“: *naraca, narca-* ◦ SKAR
NAS [Et] „špička, ostrý konec“: *nassë, nasta* ◦ SNAS ◦ AJAK, EK¹, EREK, NEK¹, TIL¹
NAT [Et] „tkát, vázat“: *natsë* ◦ NUT ◦ LAN², RAJ¹
NATH ◀ NASA [QL] „nechutnat, nelíbit se“: *nas-, násë, násëa, naswa* ◦ UG²
NAW ◀ NAV [QL] „hádat, tušit, mít podezření“: *nauma, naus, naustaviltë, nauta-, návë* ◦ NOW ◦ INIK
NDAJ [PE17] ► DAJ³ „hrozný, ohavný“: *nai-* (*naiquet-*) } V quen. splynulo s NAJ.
NDAK [Et] ► DAK, NAK „zabít“: *nahta-, -ndacil* (*Rómendacil*)
NDAM [Et] ► DAM „tlouci, bít kladivem“: *namba* ◦ TARAM, TOŇG
NDAN [WJ, PE17, Et] ► DAN „vrátit (se), vzít zpět“: *ananta, nan, nancar-, Nandor, nanwen-*
NDEB [PE17] „zkoušet, snažit se“: *nev-* ◦ RIK²
NDER [Et] ► DER¹ „ženich“: *Ender, nér* × NDIS
 } Viz též NER.
NDEW [Et] ► DEW¹ „následovat, jít za“: *neuna, neuro* × JES²
NDIL [Et] ► NIL „přítel“: *-ndil* (*Eärendil*), *nilda, nildë, nildo, nilmë, nilmo*
NDIP [PE17] ► DIP *, „svěšený, sehnutý“: *nimpa* ◦ NIP
NDIS [Et] ► NIS „žena“: *Indis, -ndis* (*Erendis*), *nis, nissë* × NDER
NDOL¹ [Et] *, „oblý“: *Andolat, nóla* ◦ KOM²
NDOL² [QL] „hloubit“: *noldarë, nolpa* ◦ SAP

NDOR [PE17, WJ] ► DOR „země, souš“ (jako protiklad k vodě, moři) : *nór, nórë* (& NO¹)
 } Starší zdroj vykládá jako „zůstávat, bydlet“; taktéž směřuje především ke slovu *nórë*, v němž splývají kořeny NDOR a NO¹.
NDU [Et, PE17] ► NU „klesat, zapadat“: *andúnë, númen, númenya, núta-* ◁ NDUR ◦ KJEL²
NDUB [PE17] ► DUB²: *numba* „sehnutý, shrbený“ ◦ KAW²
NDUL [Et] ► DUL „skrývat, halit“: *nulda, nulla* ◦ SKAL¹
NDUR [Et] ▷ NDU „klanět se“, sekundární význam „sloužit, poslouchat“: *-(n)dur* (*Arandur, Isildur*), *núro* ◦ BEW
NEB [PE17] „obrátit se směrem k (mluvčímu)“: *Tel.* ◦ NIB
NED [Et] „střed“: *Tel.* ◀ ENED ◦ NEL
NEG [VT45]: *nehtë* „plástev“ ◦ NEZ
NEZ [QL] *, „včela“: *nehtelë, Niellúnë, nier, nierwes* ◦ NEG
NEJ ◀ NEI [Et] „slza“: *nië, nieninquë, Nienna, nírë, nítë* ◦ NAJ, NEN
NEK¹ [PE17] *, „špička, klín“: *necel, nehta, nehtë* ◦ EK¹ ◦ LAG¹, NAS, TIL²
NEK² [PE17] „zbavit“: *-enca, nec-, nehta-* ◦ PEN¹
NEK³ [VT47, 48] „dělit, oddělovat“ ◀ ENEK ◦ SAT
 } Může být příbuzné s NEK¹?
NEL [Et, VT42] „tři“: *neltil, nelya* ◁ NELED ◦ NED
NELED [VT48, Et] ▷ NEL „tři“: *neldë, neldië*
NELEK [Et, VT46] „zub“: *nelcë, nelet* ◦ NJELEK ◦ KARAK
NEM [QL] *, „šít“: *nelma, nem-, nemba* ◦ THER
NEN [Et, PE17] „voda“, [QL] „téci“: *nellë, nén, nendë, nénu* ◦ NEJ ◦ LIKW, SIR
NEŇ [Et] „nos“: *nengwë, nengwëa*

NER [W], VT47, QL] „muž“, pův. „fyzická síla, statečnost“: *ner, nercē, nerdo, Nessa* ◊ WEG¹
 { Etymologie mají DER „muž“; jméno Valiē odvozují od kořene NETH.

NETER [VT47, Et] „devět“: *nerťē, nertēa*

NETH¹ I. [Et, VT47] „mladý, svěží, živý, veselý“ (spojováno zejm. s mladými ženami): *nesē, Nessa, nessima, nettē* ◊ GWEN, WEN¹, WIR²;
 II. [VT47] „sestra“: *nesa, nettē* ◊ THEL { Jiná etymologie jména *Nessa* je uvedena u NER.

NETH² ◊ NESE [QL] „krmit, pást (se)“: *nes, nesselē, nesta* ◊ MAT

NI¹ [Et] { IN¹ „žena“: *ní* ◊ NIS

NI² [PE17, Et] zájmený základ 1. osoby jednotného čísla: *inyē, -n, ni, -nyē*

NIB [Et] „tvář, předek“: *Tel.* ◊ NEB

NID I. [VT41] „nutit, naléhat, tlačit“ (narozdíl od 3OR¹ i fyzicky): *nir-, níra, nirmē* ◊ INID ◊ MBAW;
 II. [Et] „opírat se“: *nirwa* { Slova uvedená v první části jiný text odvozuje od NIR.

NIK [VT48] „malý“ (s dobrými souvislostmi): *-incē (lepincē), níca, nincē* ◊ NIP, PIK ◊ TIT

NIKW I. [PE17, WJ] *„chlad, sníh, led“ II. [Et, QL] „bílý“: *nicu-, ninquē, ninquissē, ninquita-, niquē, niquis, nixē* ◊ IS², LOS², RIŇG, SPAN

NIL [Et] „přítel“, [PE17] „milovat jako přítele“ ◊ NDIL ◊ MEL, SER

NIN¹ [Et] „křehký, štíhlý“: *nindē* ◊ DEN¹, PHIL

NIN² [QL] *„modrozelený“: *ningon, ninwa* ◊ LUG², LUJ

NIP [VT48] „malý“, obvykle s náznakem slabosti: *nimpē, nípa* ◊ NIK, NDIP

NIR [VT41, PE17] „vůle, záměr, úmyslné rozhodnutí“: *níra, nirmē* ◊ UB² { Jiné odvození je uvedeno u NID.

NIS [Et] ▷ NI¹ „žena“ ◊ NDIS

NJAD [Et, VT46] „hryzat“: *nyarro* ◊ NAK

NJAR [Et, QL] „vyprávět“: *nyar-, nyariē, nyarna* ◊ NAR² ◊ KWET { QL má dále *nyanda*, pro nějž bychom potřebovali ještě NJAD ◊ NYAŘA.

NJAT [QL] „flachat, žvanit“: *nyata-, nyatil* ◊ KWET

NJATH ◊ NYASA [QL] *„škrábat“: *nyas, nyas-* ◊ SRIP

NJEL [Et, PE18] „zvonic, zpívat, sladce znít“: *nyellē, nyello, Solonyeldi* ◊ NJOL, ŇGJEL ◊ LIN¹, LIR, SAL

NJELEK [PE15*]: *nyelet* „nehet“ ◊ NELEK

NJEN [QL] „mečet, bečet“ (onom.): *nyé, nyéni* ◊ MAW, MBA

NJOL [PE18] „zvonic“ ◊ NJEL, ŇGJOL { Tento kořen je pro hlubší zvuk než NJEL.

NO¹ [PE17, Et, QL] { ON „zplodit; narodit se“: *Apanónar, no-, nórē* (& NDOR), *nossē, nosta, nostalē, onóro* ◊ PU3 { Ve slově *nórē* splývá odvozenina tohoto kořene původního významu „rod či kmen, jeho území“ se slovem vytvořeným od základu NDOR, označujícím suchou zemi jako protiklad moře.

NO² [VT49*] prostorově „za, vzadu“, časově „před“: *nó, nōa* × EP { QL má v přesně opačném významu.

NOL [QL] „odvážit se“: *nol-, nolmē, noloitē, nolwa* ◊ KAN²

NOM [VT42*] „místo“: *nómē, sinomē, tanomē* ◊ MEN

NOR [PE17] „běžet, skákat“, [QL] „běžet, jet, točit se“: *nor-, normē, norollē, norta-* ◊ JUR; PIR

NOROTH [Et]: *norsa* „obr“

NOT [PE17, Et] „počítat“: *not-, nótē, notessē, únótima*

NOW [Et] „myslet, představovat si“: *nausē, nó, nōa* ◊ NAW ◊ SAM

NU [Et, PE17, QL] { UN „klesat, sestupovat“: *nu, nún, nůta-* ◊ NDU ◊ NUR¹ × RO

NUK [W], PE17, VT39] „trpasličí, zakrnělý, nedorostlý, nedokonalý“: *nauca, Nauco, nuhta-* { Etymologie odvozovaly od NAUK, NAWAK.

NUPH ◊ NUEU [QL] „čich“: *nuptē, nuv-* ◊ NUS¹

NUR¹ [Et] ▷ NU *„hluboký“: *núra* ◊ TUB

NUR² [QL] *„vrčet“: *nur, nurru-*

NUS¹ [QL] „čich“: *nus, nustē* ◊ NUPH

NUS² [VT46] „smysl, moudrost“: *Tel.* ◊ ŇGOL

NUT [Et] „vázat“: *nauta, nut-, nútē* ◊ NAT ◊ LIM, RAP, SNAR, WED

Ñ

ÑAL [PM] „zářit odrazem“, [PE17] „jasně zářit“: *Altariellē, yúyal* ◊ ŇGAL

ÑGAJ¹ ◊ DAHYA [QL] ► NAJ *„mučit, trápit“: *angaitya-, angayanda, angayassē* ◊ ŇGWAL
ÑGAJ² [PE17] ► GAJ³ „zet, rozšiřovat se, otevírat se“: *ñaira*

ÑGAL [PE17] ► GAL², ÑAL „lesk, záře“: *ñalta, Ñaltariel* ◊ KAL

ÑGAN [Et] „hrát na strunný nástroj“ ◊ ŇGANAD ◊ SAL

ÑGANAD [Et] ▷ ŇGAN: *ñanda-, ñandaro, ñandē, ñandelē, ñandelē*

ÑGARAM [Et] „vlk“: *ñarmo* ◊ DARAK

ÑGAW [Et] „výť“: *ñaulē, ñauro* ◊ KHUG { PE17 odvozuje slovo *ñauro* „vlkodlak“ od stejně znějícího kořene, ale uvádí jeho význam jako „zastírat, maskovat, padělat“.

ÑGET ◊ DETE [QL] „dostat, chytit“: *ñet-* ◊ KAM³

ÑGIL [MR, PE17] ► GIL „stříbrný lesk“: *ñillē*

ŇGJAL [Et] „mluvit nahlas nebo nesouvisle“
 ◁ ŇGJALAM ◦ JAL

ŇGJALAM [Et] ▷ ŇGJAL: *indyalmě, yalmě* ◦ GLAM

ŇGJEL [PE17] „zvonění“ ◦ NJEL, ŇGJOL

ŇGJO [Et] „vnuk, potomek“: *indyo* ◁ ŇGJON

ŇGJOL [PE17] „zvonění“ ◦ NJOL, ŇGJEL

ŇGJON [Et] ▷ ŇGJO ◦ JON

ŇGOL [W], [Et] „znanost, moudrost, učení“: *ingolě, ingolmo, ňóla, ňólě, ňolwě* ◁ ŇGOLOD ◦ ŇGUL
 ◊ IS¹, NUS² { Podle někt. poznámek tento význam je sekundární; pův. prý to bylo „tmavý, tmavo-hnědý“ (o vlasech), odtud jméno *Ňoldor* (ŇGOLOD) a až podle toho „znanost, učenost“ [PE17].

ŇGOLOD [Et, PE18] ▷ ŇGOL „elf z moudrého lidu, Gnóm“: *Ingolondě, Ňoldo*

ŇGOR [PE17] „hrůza, bázeň, úcta“: *Tel.* ◁ ŇGOROTH
 ◦ ŇGUR²

ŇGOROTH [Et] ▷ ŇGOR „hrůza“: *ňorta, ňorto*

ŇGOTH [MR*]: *Moringotto* „Černý nepřítel“
 ◦ KOTH

ŇGUL [PE17] zřejmě „zlá“ varianta ŇGOL: *ňúlě*
 „černá magie“

ŇGUR¹ [Et, VT46, PE17] „zemřít“: *ňuru, Ňuru-fantur, ňuruhuině* ◊ KWEL, PHIR × KOJ

ŇGUR² [W] „hrůza“: *Tel.* ◁ ŇGURUK ◦ ŇGOR ◊ RUK,
 THOS

ŇGURUK [W] ▷ ŇGUR²+RUK: *Tel.*

ŇGWAL [Et] ▷ GWAL² „mučit“: *ňwalca, ňwalma, ňwalya-, ungwalě* ◊ ŇGAJ¹

ŇOL [Et, VT46] „zapáchat“: *olmě* ◦ JOL ◊ THAW,
 THUS

O

oj¹ [Et, PE17] „stále, vždy, věčně“: *oi, oi(o)- (Oien-carmě), oia, oialě, oira, oirě* ◊ BOR

oj² [QL] *, „chudý“: *oica, oisě, oista-, oita-* × AW²

ok [PE17, VT43] „zlý, špatný“: *olca, ongwě* ◁ OKOT
 ◦ AK², UK ◊ SRUG, UTH¹ × AL¹

OKOT « OKTĀ [Et] > KOT¹ ▷ OK: *ohta, ohtar*

ol¹ [UT*] „snít“ (mít krásnou, jasnou představu, vidinu, spíše než obyčejný noční sen): *ol-* ◁ OLOS

ol² [QL] *, „mnoho“: *olda, oldě, olli* ◊ LI¹, MAJ³, RIM¹

OLOB [PM] „větev“: *olwa* { Etymologie mají GOLOB.

OLOS I. [Et, QL] > LOS¹ „sen“: *olor, olorda, olórěa*
 ◊ PHAN³ II. [UT] ▷ OL¹ „sen, vidění“: *olos, Olórin, olosta* { Podle staršího odvození je kořen rozšířením základu LOS¹ „spát“ a nemá žádné zvláštní upřesnění významu. Podle novějšího však vznikl z kořene OL¹, jehož základním významem není obyčejný noční sen.

OM [PE17, Et] kořen pro protáhlejší, rezonující zvuk (zejm. hlas): *óma, óman, óměa* ◊ LAM,
 SLON

ON [Et, PE17, WJ] { NO¹ „zplodit, porodit; narodit se“: *onna, onta-, ontarě, ontaro*

OŇG [QL] „bolest“: *ong-, ongwě* ◊ NAJAK, SISIT

OP [PE17] *, „ústa“: *ópa, úpa* ◊ PEŇ, SOŇ

OR [Et, PE17, QL] { RO „vzhůru, vysoko; stoupat“: *anarórě, or, órě, oromardi, oronta, orosta orta-* ◁ ORON, OROT ◊ AM², KHAL¹, TA3

OROM [Et] > ROM: *Oromě* (lidová etymologie)

ORON « OR-NI [Et] ▷ OR „vysoký strom“: *orně*
 ◊ GALAD

OROT [Et] ▷ OR „výšina, hora“: *oronta, oron, orto*

os¹ [Et] „okolo, o“: **os, osto* { Jiné odvození *osto* „město“ v. OSOT.

os² [PE17] kořen pro syčení, šum, pěnivý zvuk: *Ossě* { Jiné odvození v. gos.

OSOT [WJ] > SOT „chránit, bránit, krýt“: *osto*
 { Etymologie odvozují z os¹.

OTOK [VT47, Et] „sedm“: *osco, oxo* ◦ OTOS { Tento kořen se obvykle v quenijštině moc nepoužívá.

OTOS [VT47, Et] „sedm“: *Otselen, otso, otsola*
 ◦ OTOK

OW [QL] *, „ovčí vlna“ { Etymologie patrně nahrazují kořenem tow, odvozená slova lze přizpůsobit přidáním počáteční souhlásky.

P

PA¹ [VT43] { AP¹ „dotýkat se“: *pa, pá*

PA² [VT44*] { AP² „po“: *pa, pá*

PAD [Et] *, „ohrazené místo, dvůr“: *panda* ◊ PEL¹, THUR

PAJ [QL] „potrestat, oplatit, pomstít se; dobýt“: *apairě, paimě, paimeně, paimesta, paimeta-, pairemo, paitya-*

PAK [VT41, PE17] „uzavřít“: *pahťa* ◊ KHOL × LAT¹

PAL [Et, VT47, QL] „široký, širý, rozlehlý, otevřený“ – pův. o zemi, ploché a rovné: *palis, palla, palmě, palu-, paluhta, palúrě, palya-* ◁ PALAN, PALAT ◊ DAL, JAN¹, LAD¹, ROS² × AK¹

PALAN [Et, VT47] ▷ PAL *, „široko daleko“: *palan, palantír, palda* ◊ KHAJ

PALAP [Et, PE18] *, „bít, plácát“: *palpa-* ◊ PILIT ◦ SPALAP { Možná též rozšíření kořene PAL (jakožto „bít naplocho“).

PALAT [VT47] ▷ PAL *, „dlaň“: *palta, palta-* ◊ MA3, RUN¹ ◦ PILIT { QL má PLTYL.

PAN [Et] „umístit, upevnit“ (zvl. o práci se dřevem), [PE17, QL] „uspořádat, srovnat“: *ampano, pano, panya-* ◊ STAB, TAK

PAP [QL] *„třást se“: *pap-, pampilë, pampilëa, pampinë, patil* ◊ GIR, KWATH

PAR¹ [PE17, QL] „slupka, kůra; kniha“: *parca, parma, parna* ◊ PARAN ◊ RAD, SAD

PAR² [Et, PE18] „složit, dát dohromady“: *parma*

PAR³ [PE17] „učit se, získávat informace – nikoli zkušeností či pozorováním, ale komunikací – vyučováním n. popisem ve slovech či písmu“: *parma* } Kořeny PAR mají naprosto odlišný význam, ale všechny zřejmě vznikly převážně za účelem vysvětlení slova *parma* „kniha“.

PARAK [Et]: *parca* „suchý“ ◊ DOR × MIS²

PARAN [PE17] ▷ PAR¹ „oloupaný, holý, nahý“: *parnë* ◊ PHAL²

PAS [PE17] ◊ PATH

PAT¹ [Et, QL] „otevřít, rozvinout, ukázat“: *panta* ◊ ETER, WEL

PAT² [QL] *„klapat“ (onom.): *pat-, patacanda, patacë, patinca* ◊ PET

PATH [PE17, Et] „hladký, hedvábný“: **pásë, passa, pasta* ◊ PAS ◊ LAT³, RUN³

PED [PE17] „svah, sklon; strmě se svažovat“: *ampendë, penda, pendë* } Etymologie mají PEN², PENED, ale PE17 výslovně upravuje na PED.

PEG [Et] „ústa“: *pé* } Pozdější zdroj mění tento kořen na PEÑ.

PEJ [PE17] *„malý“: *pia* ◊ PIK

PEL¹ [PE17, QL, Et] „oploutit, ohradit; hrana, mez, plot“: *pella, pelo, pelto* ◊ PELES ◊ JOD, PAD, THUR

PEL² [Et] „otáčet se kolem pevného bodu“: *pel-, peltas* ◊ KWER

PELES [Et] ▷ PEL¹ *„ohrazené místo, město“:

opelë, peler ◊ OSOT

PEK [QL] *„chochol, hřeben“ (kohoutí ap.): *pehtë* ◊ PEKW ◊ KWIN¹

PEKW [QL] *„česat“: *pecu-, pequil* ◊ PEK

PEN¹ [PE17, WJ] „postrádat, nemít“: *pen, penda-, penya* ◊ NEK², U × UB¹

PEN² [Et] *„svažovat se“ ◊ PENED } Pozdější zdroje mění na PED.

PENED [Et] ▷ PEN²

PEÑ [VT39] *„ústa“: *pé, penga-* ◊ OP, SOÑ } Starší Etymologie mají PEG.

PER [Et] „rozpůlit“, [PE17] „polovina“: *Pereldar, peresta, perina, perta, perya-*

PERES [Et] „ovlivňovat, měnit, rušit“: *Tel.* ◊ WIS²

PET [QL] *„tlouci, klovat“: *penta, pet-* ◊ PAT² ◊ TAM¹

PHAB ◊ EABA [QL] *„tlustý, otlý“: *famba, fambo* ◊ TIW

PHAJ¹ [Et, PM, MR] *„duch, duše“ (pův. význam „vyzařovat“): *faila, faina-, fairë, fëa* × SRAW

PHAJ² ◊ EAÿA [QL] *„svoboda“: *faino, fairë, fairië* ◊ LER

PHAL¹ [Et, PE17, QL] „pěna; šplouchat, cákat“: *Falanyeldi, fallë, falma, falmarin* ◊ PHALAS ◊ SPAL ◊ SOL, WIG¹

PHAL² ◊ EALA [QL] „holý, nahý“: *falca, falcassëa* ◊ PARAN

PHALAK ◊ ELKĹ [QL] „roztínat, sekat“: *falqua, falquan* ◊ KIR, SJAD¹

PHALAS [Et] ▷ PHAL¹ „pěna“: *falassë, falasta-* ◊ SPALAS

PHAN¹ [PE17, VT43] „krýt, stínit, halit“: *fana, fanta-* ◊ SPAN² ◊ SKAL¹, WAJ¹, WATHAR } Mezi PHAN¹ a SPAN¹ docházelo k ovlivňování významů.

PHAN² [PE17] „bílý“ ◊ SPAN¹ } Někde psáno EAN.

Dále viz SPAN¹, SPAN².

PHAN³ ◊ EANA, ENṬṬ [QL] *„sen“: *fanórë, fanórëa, fanwë* ◊ OLOS

PHAR [Et] „dosahovat, stačit“: *fárë, fárëa, farya-*

PHARAN [PE17] *„jeřáb (strom)“: *faran, oro-farnë*

PHAS [Et] *„(zcuhané) vlasy“: *farnë, fassë, fasta-* ◊ LOKH, SPIN, TIL²

PHAW ◊ PHAU [Et] „mít otevřená ústa“: *fauca* } PE17 překládá jako „vydávát (páchnoucí dech ap.)“

PHEG [VT46] „vnitřek, jádro, podstata“: *Tel.*

PHELEG [Et] „jeskyně“: *felya* ◊ PHELEK ◊ GAT², ROD

PHELEK [PE17] *felco* „důl, jeskyně, podzemní obydlí“ ◊ PHELEG

PHEN [PE17, Et] „dveře“: *fenda, fenna* ◊ AD²

PHER¹ [Et] „buk“ ◊ PHEREN ◊ BERETH

PHER² [PE17] *„pohotový, připravený, hbitý“: *fërima, ferina, ferya-*

PHEREN [Et] ▷ PHER¹ „buk“: *feren, ferinya, ferna, fernë*

PHEW [Et] „hrozit se, hnusit si“: *feuya-* ◊ DJEL

PHI [Et, VT46]: *fiön* „sokol“

PHIL ◊ FILI [QL] „jemný, tenký“: *filima, filquë, filumë* ◊ MIL², NIN¹

PHILIK [Et] „ptáček“: *flit*

PHIN¹ [PE17, Et, QL] „zručný, šikovný (zejm. o rukou a prstech), jemný; bystrý“: *finda, finta-, finwa, finya* ◊ LIK, KUR

PHIN² [PM] „vlasy“: *finda, findë, finë* ◊ SPIN } Vhodnější je podoba SPIN [PE17, Et].

PHIR [WJ, Et] „vydechnout“, později „zemřít přirozenou smrtí“: *fairë, fir-, fërima, Fërimar, firin, Firyar* ◊ KWEL, ŅGUR¹

PHOZ ◊ FOZO [QL] „skrývat, syslit, tajně

hromadit“: *föalócë, foina, fólë, fólima* ◇ MUJ, TOR² } *Föalócë* „drak střežící poklad“ později zařazeno pod PHAW, tedy asi „drak s páchnoucím dechem“.

PHOR [Et] „pravice“: *formaitë, formen, formenya, forya* × KHJAR

PHUJ [Et] *, „temná noc, hluboký stín“: *fuinë, huinë, huiva* ◇ LUM, THUS, UŇG

PHUM « FUMU [QL] „spát“: *fum-, fúmë, fúmelot* ◇ LOS⁴ × KUJ } Tento kořen se narodil od LOR zřejmě týká především hlubšího spánku.

PHUR [GL*] „lhát“: *fur-, furu*

PIK [Et, WJ] *, „drobný“: *Picinaucor, pitya* ◇ NIK, TIK ◇ PEJ, TIT × KHAW⁴

PIL⁴ [QL] *, „peří“: *pilin, pilintelë* ◇ PILIM ◇ KWES

PIL² [QL] „loupit“: *pil-, pilmo, pilucca, pilwë* ◇ NAKW

PILIM [Et] ▷ PIL⁴: *pilin* „šíp“ } Dle VT46 není kořenový tvar zcela jistý, možné je též čtení PILIN.

PILIT « PLTYL [QL] *, „úder plochou dlaní“: *pilya-, pilyë* ◇ PALAT ◇ PALAP

PIP [QL] „viset, vléci se“: *pimpë, pimpilin* ◇ KWIKW ◇ LIŇG

PIR [QL] *, „točit se, vrtět se“: *pir-, pirin, piri-numbë* ◇ KWIR ◇ NOR

PIS [Et] *, „šťáva“: *pirya* ◇ MARAK, SAB

PIW [Et] „plivat“: *piuta-* ◇ RET²

POJ [QL, Et] *, „čistý“: *poica, poimë, poita-, poitya-* ◇ ALU, SOW × WA3

POL⁴ [VT41, Et, QL] „moci, mít fyzickou sílu či schopnost“, [PE17] „velký, silný“: *pol-, polca* ◇ POLOD } Jiná poznámka uvádí základní význam jako „rozdrtit, rozlámat“ a směřuje ještě k odvození „mouka“ [PE17].

POL² [QL] „oves“: *polë, polenta, polessë, polina,*

polisimpë ◇ POR

POLOD [Et] ▷ POL⁴ „tělesně silný“: *polda, poldorë, poldórëa* ◇ BEL, TULUK

POR [Et]: *porë* „mouka“ ◇ POL² ◇ MUL

POROK [VT47, QL] „slepice“ (onom.): *porocë, porocellë* ◇ KOROK² ◇ KEK

POT [Et] „zvířecí noha“: *Tel.* ◇ TAL

PU3 « PU(HU) [QL] „plodit, rozmnožovat se“: *puhta, puxë* ◇ NO⁴

PUL [QL] „dmout se, natékat“: *pul-, pulmë*

PUP [QL] *, „bublina“: *pumpo, pumpolë* ◇ PUTH

PUS [Et] „zastavit, přestat“: *pusta, pusta-* ◇ PUT } Možná měl být nahrazen kořenem PUT.

PUT [Et] *, „zastavit“: *punta, pusta-, putta* ◇ PUS ◇ DAR, TAP

PUTH « PUSU [QL] „foukat, nafukovat“: *pus-, pussë, pusulpë, pusulta-* ◇ PUP ◇ SWES, THU

R

RAB⁴ I. [Et, VT46] „divoký, nezkrocený“ II. [PE17] „zbloudilý, putující, neusazený“ (postrádající směr n. účel): *ráva, ravanda* ◇ RAW, SRAB ◇ BEREK

RAB² [Et, VT46] *, „zed, břeh“: *ramba, ráva*

RAD⁴ « RAŘA [QL] *, „loupat, škrábat, odírat“: *rar-, randa, rasta* ◇ PAR⁴ ◇ SAD

RAD² [Et] „vracet se“: *randa*

RAG [Et] *, „křivý“: *Tel.* ◇ RAJAK, SKWAR

RAJ⁴ [VT42] „plést, dělat síť nebo krajku“, též „chytat do sítě“: *carrëa, raima, raita-, rëa-* ◇ LI², NAT, REB, REM

RAJ² [PE17] „usmívat se, projevovat potěšení či přízeň výrazem tváře“: *raina, raita-* ◇ MIR²

RAJAK [Et] *, „křivý, nesprávný“: *raica* ◇ RAG, SKWAR } Jiné odvození je uvedeno u kořene RIK⁴.

RAK⁴ [MC*] „lámat“: *rac-* ◇ RUV, SKAT

RAK² [Et] „natahovat se, dosahovat“: *ranco, rangwë*

RAM⁴ [Et] *, „křídlo“: *Eärrámë, ráma, ramya-* ◇ WIL

RAM² [QL] „křičet, troubit“: *ram-, rambë* ◇ ROM

RAN [Et, VT42, PE17] „putovat, toulat se, bloudit, jít nejistou cestou“, [PE17] „chybovat, bloudit, odchylovat se od nařízeného či zvoleného směru“: *Rána, ránë, ránëa, ranya* ◇ MIS⁴

RAP [VT46] „vázat“ ◇ NUT, SNAR

RAS [Et] „vyčnívat“: **arassë, rassë* ◇ MBUD

RASAT [Et] „dvanáct“: **rasta*

RAT⁴ [PE17] „čnit, tyčit se“: *ráta-* ◇ ARAT ◇ BARAD, TJUL

RAT² [Et] „jít, kráčet“: *Tel.* ◇ BAT, LED

RAW [QL, Et] *, „dravý, divoký“: *rá, rausima, raustë, ravennë* ◇ RAB⁴ ◇ SRAB

REB [VT42] „zaplétat, chytat do sítě“: *remba-, rembë, rembina* ◇ REM ◇ RAJ⁴

RED⁴ [Et] „rozhozovat, sít“: *rer-* ◇ ERED ◇ SPAR²

RED² « RESE [QL] „pomáhat, podporovat“: *rendo, réro, ressë, resta* ◇ ATH

REG [Et] „hrana, hranice, okraj“: *rëna* ◇ LAN⁴, RIM²

REK [PE17] „uniknout; zachránit (se) před zkázou, ztrátou či nebezpečím“: *rehtië* ◇ BAR

REN [PM] „připomínat (si), mít v mysli“: *Tel.* ◇ SAN

REM [VT42] „zaplétat, chytat do sítě“: *rem-, remma* ◇ REB ◇ RAJ⁴, SNEW

REP [Et] „ohyb, hák“: *rempa* ◇ GAP, GAT⁴

RET⁴ [PE17] „lézt (vzhůru)“: *retto*

RET² « RETYE [QL] *„plivat“: *rentyë, retima, retya-* ◊ PIW

RETH [PE17] „zůstávat na stejném místě“, odtud „být klidný, trpělivý“: *Tel.* ◊ LEM

RIG [PE17, Et] „věnec, koruna“, [PM] „plést, vinout, vít“: *ría, rië, riellë, rína* ◊ WEJ

RIK⁴ [VT39, QL] „kroutit, točit“: *marih̄ta, raica* ◊ SNUR } Etymologie mají RAJAK.

RIK² [PE17] „snažit se, vyvíjet úsilí, pokoušet se o něco (navzdory překážce či protivníkovi)“: *ric-* ◊ NDEB

RIK³ [Et] „škubnutí, náhlý pohyb“: *rihta-, rincë* ◊ RIKH ◊ KARAP

RIKH [Et] ◊ RIK³

RIL [PE17] „jasný, zářivý“, [Et] „třpytit se“: *rilma, rilya, Silmaril* ◊ GIL, SIL, THIL ◊ IT⁴, SINIT

RIM⁴ [Et, VT46] „oplývat“: *rimba, rimbë* ◊ OL², UB⁴, UM²

RIM² [QL] *„okraj, lem, hranice“: *rim-, ríma, rímenoitë* ◊ RIP² ◊ LAN⁴, REG } V Et psáno RĪ, ve VT46 poznámka o úpravě na SRI.

RIN [Et, QL] *„kruh“: *rinda, rindë* ◊ KOR

RIŇG [Et, QL] „chladný“: *rin, ringa, ringë, ringwë* ◊ NIKW

RIP⁴ [Et] „letět, řítit se“: *rimpa* ◊ ALAK, THOR

RIP² [QL] *„pruh“: *rimpë, rípa, ripta-* ◊ RIM² ◊ KWILIT

RIS [Et, PE17] „sekat, štípat“: *rista-* ◊ KIRIS ◊ KIR, SJAD⁴

RO [Et, PE17, QL] } OR „zvedat se, stoupat“: *rómen, rómenya, róna* × NU

ROD [Et] „jeskyně, klenba“: *rondo* ◊ ROT ◊ GAT², PHELEG } Novější zdroj uvádí RON⁴ a upřesňuje význam.

ROJ⁴ [Et] „honit, pronásledovat“: *roimë, roita-*,

ronyo ◊ SPAR⁴

ROJ² [Et] „zrzavý, červený“: *roina* ◊ GROJ ◊ GAJ², KARAN, RUS⁴

ROK [Et] *„kůň“: *rocco, roquen* ◊ LOP

ROM [W], Et, PE17 kořen pro zvuk trumpet či rohů: *róma, romba* ◊ OROM ◊ RAM²

RON⁴ [WJ] „klenout se – o přírodních i umělých stropech, ale vždy v pohledu zespoda, zevnitř“: *rondo* } Etymologie mají ROD.

RON² [PE17] „pevný, hmatatelný, hmotný“: *ronda* ◊ GRON ◊ SRON

ROS⁴ [PM] „kapky, vodní tříšť (rozprášená větrem z fontány, vodopádu či lámajících se vln)“, [Et] „kapat“: *rossë* ◊ LIB⁴, WIG⁴

ROS² [Et] *„plán“: *Tel.* ◊ PAL

ROT [PE17] „jeskyně“, [VT46] „vývrt, tunel“, [QL] „dutina“: *ronta, róta, rotsë, rotto* ◊ GROT ◊ ROD, SROT ◊ SAP, UNUK

RUD [Et] *„kyj, klacek“: *runda* ◊ GRUD

RUZ ◊ RU'U [QL] *„klid, mír“: *rua, ruë, ruin, rúya* ◊ KWILID, SED

RUJ [PE17] „planout“: *aparuivë, ruimen, ruina, ruinë, ruivë* ◊ NAR⁴, UR⁴ } Odtud by se dala odvodit i slova, která má PM pod koř. RUN².

RUK [W], VT39, PE17 nejstarší základ pro strach a strašné věci a tvory: *orco, rauco, rúcima, ruhta-, urco* ◊ GAJAS² GOS, KAWAR, ŇGUR² } Výraz *orco* byl do quenijštiny převzat ze sindarštiny. Starší zdroj jej odvozuje od OROK *„skřet“, kořen RUK je přeložen jako „démon“ [Et].

RUN⁴ [Et] „dlaň ruky n. spodní plocha chodidla“: *runya, tallunë* ◊ PALAT, TAL

RUN² [PM] „rudý, žhnoucí“: *runya, rúnya* ◊ URUN ◊ BARAS, JUL² } Viz též RUJ.

RUN³ [PE17] „hladit, brousit, leštit“: *runda* ◊ PATH

RUS⁴ [VT41] *„červenohnědý, zrzavý“: *rusco, ruscuitë, russa, russë* ◊ URUS ◊ BARAN, GAJ², ROJ²

RUS² [Et] „lesk kovu“: *russë*

RUTH [PE17] „hněv, zuřivost, vztek“: *rúsë, rúsëa, ruxa, ursä-*

RUW ◊ RUVU [QL] „puknout“: *rúvina* ◊ RAK⁴ } Podoba kořene není jistá, mohla by být i RUB.

S

SA [VT48] zájmenný kořen 3. osoby j. č.: *-s, sa* ◊ SE, TA²

SAB [Et]: *sáva* „štáva“ ◊ MARAK, PIS

SAD [VT42] „dřít, loupat, stahovat“: *Tel.* ◊ RAD ◊ PAR⁴

SAG [Et]: *sangwa* „jed“, *sára* „hořký“ ◊ SLOJ

SAZ [QL] „horko“: *sahta-, saiwa, saquila* ◊ LAW², UR⁴

SAJ⁴ [Et] „vědět, chápat“: *saira, sairon* ◊ IS⁴, KHAN⁴

SAJ² [QL] *„hlad“: *saita-* ◊ SAJAK

SAJAK [QL] ▷ SAJ²: *saicë, saicelë, saicelëa, saiqua, saitya-*

SAJAP [QL] *„bota“: *hyapa, saipo* } Etymologie mají SKJAP.

SAK [QL] *„hledat“: *sac-* ◊ KETH

SAL [QL] *„hudba“: *salamba, salaquintil, salma, salmë, salquin* ◊ LIN⁴, NJEL, ŇGAN

SALAK [QL, Et] *„tráva, bylina“: **salahta-, salca, salquë* } V QL ve tvaru SĹKL.

SALAP [QL, Et] „vylizovat, srkat“: *salpa* ◊ SULUP } QL má SĹPL.

SAM [VT41, PE17] „myslet, uvědomovat si“: *ósanwë, sáma, sanar, sanwë* ◊ NOW, REN

- } Slovo *sanar*, nevzniklo-li analogií podle *sanwë*, vyžaduje obměněný kořen SAN.
- SAP** [QL] „kopat, hloubit“: *sampa, sampë, sat, satwa* ◇ NDOL², ROT × KUM²
- SAR**¹ [Et] *„kámen“: *sar, sarna, sarnë* ◇ STAR ◇ GONOD
- SAR**² [WJ] „tesat, rýt“, později „psát“: *sarat, sarmë* ◇ TEK
- SAR**³ [QL] *„řezat, opracovávat dřevo“: *sar-, sarat, sarapenda, saratwa, sarma* ◇ STAB
- SARAK** « SRKR [QL] *„tělo, maso“: *sarco, sarcuva, sarqua* ◇ SRAW
- SAT** [VT42] „místo, přirozeně či uměle vymezený prostor“, též „doba, určené období, časový úsek“; „vyznačovat, dělit“: *asta, sat-, satya, -sta (canasta)* ◇ NEK³
- SATAR** [PE17] „důvěra, věrnost, stálost“: *astar, sarta, sarto, satar* ◇ BORON
- SAW**¹ [PE17] „odporný, hnusný, hanebný; špatný, zlý, bídný“: *sau- (saucarya), saura, Sauron, sōa* ◇ THAW ◇ SRUG
- SAW**² [QL] *„pes“: *saulë, savanda, savar* ◇ GRAW, KHUG
- SE** [VT48] zájmenný kořen 3. osoby j. č.: *eryë, -ryë, -s, se* ◇ SA, TE
- SED** [W], [Et] „klid, odpočinek“: *senda, ser-, sérë* < ESED ◇ KHAW², KWILID, RU3
- SELED** « SEL-D [Et] „dítě“: *selda, seldë, seldo, Tindómerel* ◇ KHIN
- SER** [Et] „milovat, mít rád“ (o přátelství): *-ser, sermë, sermo, seron* ◇ MEL, NIL
- SEREK** [PE17] „krev“: *sercë* ◇ JAR
- SI** [Et, PE17, VT48] ukazovací kořen „toto, zde, nyní“: *sí, sië, símen, sitë* < SIN × TA¹
- SIK** [Et]: *sicil* „dýka, nůž“
- SIL** [Et, QL] „stříbrný svit“: *silma, Silmaril, silmë, silwin* < SILIP ◇ GIL, RIL, THIL
- SILIP** [Et] ▷ SIL: *Silpion* } Rozšířený kořen vznikl pod vlivem kořene KJELEP.
- SILIT** « SLTL [QL] *„třídít, přesívat“: *silta, siltina*
- SIN** [PE17] ▷ SI ukazovací kořen: *sin, sinya*
- SINIK** « SINI [QL, VT40*] „nerost, ruda, draho-kam“: *sinquë, sinquelë, sinquina* ◇ SINIT
- SINIT** « SNTYŃ [QL] „třpytit se“: *sintil, sintilis, sintya-* ◇ SINIK ◇ RIL
- SIŃG** « SIDI [QL] „sůl“: *singë, singwa*
- SIP** [QL] „hvízdát, pískat“: *sip-, simpa, simpetar, simpina, simpisë* ◇ KWIN²
- SIR** [Et, QL] „téci, plynout“: *sir-, sírë, siril, sírima, sirya-* ◇ KEL, NEN, UL
- SIS** [VT46] ◇ SUS
- SISIT** « SŠTYŠ [QL] *„bolet, hnisat“: *sistina, sistya-* ◇ OŃG
- SITH** « SISI [QL] „sežehnout, opálit“: *sis-, sisin* ◇ US
- SIW** [Et] „vzrušovat, pobízet“: *siulë* ◇ KHOR
- SJAD**¹ [Et] „rozseknout, rozetnout“: *hyando, hyar-, hyatsë* ◇ KIR, PHALAK, RIS } QL má HVAŘA „rozrýt“.
- SJAD**² [PE18] „stlačovat“: *hyanda* ◇ STAG } Bud' omyl, nebo alternativní výklad jména *Sanga-hyando*.
- SJAL** [Et]: *hyalma* „mušle, lastura“
- SKAL**¹ [PE17, Et] „stínit, halit, ukrývat před světlem“: *halda, halya-* ◇ × KAL ◇ NDUL, PHAN¹, WATHAR
- SKAL**² [Et] „rybka“: *hala, halatirno* ◇ LIW
- SKAR** [Et] „trhat, rvát“: *harna, harwë* ◇ NARAK
- SKAT** [Et] „rozlomit“: *hat-, terhat-* ◇ RAK¹
- SKEL** [Et] *„kůže“: *helda, helma, helta-*
- SKIL** [Et] „dělit“ ◇ KIL
- SKOL** [PE17] „zavřít“ ◇ KHOL
- SKOR** [PE17] „hrubý, pokažený, nesouměrný“ ◇ × KOR
- SKJAP** [Et, VTe] *„bota“: *hyapat* } Etymologie, jak byly vydány v LR, překládají slovo *hyapat* jako „pobřeží“. Badatelé se však shodují na tom, že je to špatně přečteno a má to být „bota“ (v angličtině „shoe“ místo „shore“). Podobné slovo je v QL odvozeno od kořene SAJAP.
- SKU** [PE17] „klít, proklínat“ ◇ KHU
- SKWAR** [Et] „ohnutý“: *hwarin, hwarma* ◇ RAG, RAJAK
- SLAS** [PE17] „ucho“: *hlar-, hlas* ◇ LAS²
- SLIG** [Et] *„pavouk, pavučina“: *lia, liantë, línë, Ungoliantë* ◇ LI²
- SLIN** [Et] „jemný“: *linda* (& LIN), *linta-* ◇ MIL² } V QL uveden jako LINI.
- SLIW** [Et] „chorý, bledý“: *laiwa, lívë* ◇ LEW, KWAM, KWOL
- SLOJ** [PE17] „jed“: *hloima, hloirë, hloirëa, hloita-* ◇ SAG
- SLOK** [PE17*] „plaz, had, červ“: *hlócë* ◇ LOK
- SLON** [PE17, VT48] „zvuk“: *hlón, hlóna, hlonítë, ohlon* ◇ LAM, OM
- SLUK** [Et] „polykat“ ◇ LAK²
- SLUS** [Et] „šeptat“: *lussa-, lussë* ◇ SRUS ◇ KWIS
- SMAG** [Et] „špína, poskvrna“: *Tel.* ◇ WA3
- SMAL** [Et] „žlutý“: *ambalë, ammalë, malda, malina, malo, malwa* ◇ MAL²
- SNAR** [Et] „vázat“: *narda* ◇ NUT, RAP
- SNAS** [Et] *„špička, ostrý konec“ ◇ NAS
- SNEW** [Et] „zaplést, chytit do pastí“: *neuma* ◇ REM
- SNUR** [Et] „kroutit“: *Tel.* ◇ RIK¹

SOK [VT39, PE18, QL] „pít, lokat“: *soica* ◊ SUK¹ ◊ JUL¹
SOL [QL, Et] *„příboj“: *solmë, Solonyeldi, solor* ◊ PHAL¹
SOŇ [PE17]: *songa* „dutina ústní“ ◊ OP, PEŇ
SOT [WJ] „chránit, bránit, krýt“ < OSOT ◊ THUR
SOW [QL] „mýt se“: *saunë, sausa, sov-, sovallë, sovalwa* ◊ ALU, POJ
SPAJ [Et] „pohrdat“: *faica*
SPAL [VT46] „pěna“ < SPALAS ◊ PHAL¹
SPALAP [HKF*] „šlehat, bičovat“: **falampa*, **falpa-* ◊ PALAP
SPALAS [VT46] ▷ SPAL ◊ PHALAS
SPAN¹ [Et, VT46] „bílý“: *fána, fanya, fanyarë* ◊ PHAN² ◊ LOS², NIKW { PE17 píše jako EAN a upřesňuje význam: týká se zejm. barvy (odraženého světla) oblaků, sněhu, mlhy.
SPAN² [PE17] „skrývat, halit“ ◊ PHAN¹ { Kořeny SPAN² a PHAN² jsou zřejmě výsledkem Tolkienovy nerozhodnosti ohledně přesné podoby těchto splývajících kořenů.
SPANAG [Et] *„vousy“: *Andafangar, fanga*
SPAR¹ [Et, PE17, 18] „lovit, pronásledovat“: *Tel.* ◊ ROJ¹
SPAR² [VT46] „rozprostřít, nastlat, rozsypat“: *fára, farma* ◊ RED¹ × KOM¹
SPIN [PE17, Et] „kadeř, vlas; jemné vlákno“: *findë, findilë, finë, ipsin* ◊ PHIN² ◊ LOKH, PHAS, TIL²
SRAB [PE17] „divoký, nezkrocený“, odtud často „prudký, surový, nepřátelský (k elfům a lidem)“: *hráva, hravan* ◊ RAB ◊ RAW
SRAG [PE17] „velmi obtížný, nešikovný“: *hrai- (hraicënë), hraia, hranga* ◊ DER², GUR
SRAW [PM] *„tělo, maso“: *hravan, hrávë, hröa, Mirröanwi* ◊ SARAk × PHAJ¹

SRIP [Et] „škrábat“: *Tel.* ◊ NJATH
SRIS [PE17] „sníh“: *hrir-, hrissë, hristil* ◊ GOLOS, LOS²
SRON [PE17] *„hmota“: *hrón, hrondo* ◊ RON²
SROT [PM] „hloubit, kopat, tunelovat“: *hróta* ◊ ROT
SRUG [PE17] *„zlý“: *hrúa, hrúya* ◊ OK, SAW¹, UTH¹
SRUS [Et] „šeptat“: *Tel.* ◊ SLUS
STAB [Et] kořen pro tesařskou práci: *sambë, samna, samno, -san* ◊ PAN, SAR³
STAG [Et] „tlačit, stlačovat“: *sanga* ◊ THAG ◊ KWAR, SJAD² { QL má SADA.
STAK [Et] „rozdělit, vložit“: *sanca* ◊ KIL
STAL¹ [PE17] „silný“: *Astaldo* < STALAG ◊ STEL
STAL² [Et] „příkrý“: *Tel.*
STALAG [Et] ▷ STAL¹ „pevný, statný, statečný“: *Tel.* ◊ BER, TULUK
STAN [Et, VT46] „určit, ukázat, rozhodnout“: *sanda, sanya, sanyë*
STAR [Et] „tuhý“: *sara* < STARAN ◊ SAR¹ ◊ DOR, TARAG
STARAN [Et] ▷ STAR: *Tel.*
STEL [WJ] „zůstat pevný“: *selma* < ESTEL ◊ STAL¹ ◊ BOR × WAR
STEN [PE17] „zkrátit, omezit, stěsnat“: *senna* ◊ STIN × TAJ
STIN < STINTĀ [Et] „krátký“: *sinta* ◊ STEN × ANAD
STOL [PE17] „přílba“: *castol* ◊ KHAR
STUD [VT46, Et] „základ“: *sunda, sundo* ◊ SUD ◊ SULUK, TALAM
SU [PE17, VT47] kořen pro zvuk větru < SUR, SUS ◊ THU { QL uvádí SUHYU, SUHU, SUEU.
SUD [Et] „základ“ ◊ STUD
SUG [Et] „pít“: *súlo* ◊ SUK¹ ◊ JUL¹

SUK¹ [Et, PE18] „pít“: *suc-, suhto, sungwa* ◊ SOK, SUG ◊ JUL¹
SUK² [QL] *„pryskyřice“: *súcë, suhtë, sutil, suxina* { Možná nakonec identické s předchozím přes význam „odvádět (kapalinu), nechat vytékat“ [PE18].
SULUK [Et]: *sulca* „kořen, zejm. jedlý“ ◊ STUD
SULUP < SĻPĻ [QL] *„polévka“: *sulpa* ◊ SALAP
SUR [PE17] ▷ SU: *sürë* ◊ SUS ◊ THU, WAJ²
SUS [Et] ▷ SU „syčet“: *surya* ◊ SIS, SUR
SWAD [Et]: *hwan* „houba“
SWES [Et] zvuk foukání n. dýchání: *hwesta* ◊ PUTH, THU
SWIN [Et] „vířit, kroužit“: *hwindë, hwinya-*

T

TA¹ [Et, PE17, QL] ukazovací kořen „to, tam, tehdy“: *ta, tana, tanna, tar* < TAN², TAS ◊ EN² × SI
TA² [VT48] zájmený kořen 3. osoby množného čísla: *-t, ta* ◊ SA, TE
TAG [PE17] ◊ TA3, TAJ
TA3 [Et, PE17, QL] „vysoký, vznešený“: *tár, tára, tári, tárië, tarquesta* ◊ TAG, TAJ ◊ AR¹, BARAD, OR { WJ jako asi jediný ze známých zdrojů tento kořen zavrhuje a uvádí místo něj TAR.
TAJ [Et, VT39, PE17] „natahovat, prodlužovat“: *tailë, taina, taita-* ◊ TAG, TA3 ◊ ANAD × STEN
TAK [Et, PE18, QL] „upevnit“: *ataquë, peltas, tac-, tanca, tancil, tangwa, taxë* ◊ PAN { Na jednom místě překládáno „dělat“ [PE18].
TAL [Et] „noha“ (od kotníku dolů), [QL] „podpírat“: *tál, tallunë* < TALAM ◊ POT, RUN¹

TALAM [Et] ▷ TAL „podlaha, země, základ“: *talán* ◊ STUD

TALAT [Et, PE18] „nahýbat se, sesouvat se, klouzat dolů“: *Atalantë, atalta-, talta* ◊ DAT } QL má v podobě TLTĽ.

TAM¹ [Et] „klepat“, [QL] „tlouci; kovat, vytavovat“: *tam-, tamba-, tambaro, tambë, tambin, tambina, tamin* ◊ DAM ◊ PET, TOŇG

TAM² [PE17] „postavit, sestrojít“: *taman, tamma, tamo (ontamo, sintamo)* ◊ TAN¹ } Oba kořeny TAM nějak směřují ke kovářské práci, vycházejí ale odjinud. Tento se zdá být spíše jiným zněním TAN¹.

TAN¹ [Et, PE17] „dělat, vytvářet, vyrábět (pomocí nástrojů)“: *centano, tano, tanwë, Tintánië* ◊ TAM² ◊ KAR

TAN² [PE17] ▷ TA¹ „znamenat, ukazovat“: *tanna, tanwa* ◊ TAS, TEŇ¹

TAŇG¹ [Et] onom.: *tango* ◊ TIŇG, TOŇG ◊ KWIŇG

TAŇG² ◊ TADA [QL] „dotýkat se, sousedit“: *tangë* ◊ AP¹

TAP [Et] „zastavit“: *tampa, tap-, tapta* ◊ DIL, PUT

TAR¹ [PE17] „stát“: *tar-* ◊ THAR² ◊ TJUL, TOL² } Ve WJ s významem „vysoký“, viz TA3.

TAR² [QL] *, „křížit“: *tar-, tarna, tarwë, tarwesta* ◊ THAR¹

TARAG [Et] *, „tuhý, nepoddajný“: *tarya* ◊ DOR, STAR

TARAK [Et] „roh (zvířecí)“: *tarca* ◊ TARU

TARAKU ◊ TRQR [QL] *, „sušit, uchovávat“: *tarqua-, tarquin*

TARAM [QL] „bít, bušit“: **tarama-, tarambo, taran, tartan* ◊ DARAM ◊ DAM

TARAS [Et] *, „obtěžovat“: *Tel.*

TARU ◊ TARA [QL] *, „roh“: *taru, tarucca, tarucco,*

Taruhtarna ◊ TARAK ◊ TIL¹

TAS [VT47] ▷ TA¹ „ukazovat, označovat, vytýkat“: *lepetas, tassa* ◊ TAN², TEŇ¹

TAT¹ [UT*] „táta“: *tata* ◊ AT¹ × MAM

TAT² [VT42, Et] „dva“: *tanta, tatya-* ◊ ATAT ◊ AT²

TATHAR [Et, PE17] „vrba“: *tasar, tasarë*

TAW [VT39, PE17] „dřevo“: *tauca, taurë* (& TUR¹), *tautamo, táva, töa, toina* ◊ TAWAR

TAWAR [Et] ▷ TAW „dřevo, les“: *taurë* (& TUR¹), *taurina, tavar, tavaril, tavaron*

TE [VT48] zájmenný kořen 3. osoby množného čísla: *-t, te* ◊ SE, TA²

TE3 I. [Et] „čára, směr“ **II.** [QL] „táhnout“ } Změněno na TEŇ².

TEK [Et, PE17, QL] „dělat značky, psát či kreslit (značky, písmena)“: *tec-, tecco, tecil, tehta, tencelë, tengwa, tengwanda, tengwë, tengwesta* ◊ SAR² } Jiný původ slova *tengwa* je pod TEŇ¹. V tomto slově mohou docela dobře splývat oba kořeny.

TEL¹ [WJ] „zakončovat, uzavírat“: *tel-, telda, Teleri, telma, telya-* ◊ TELU ◊ KJEL¹ ◊ MET } Viz též pozn. k TELES.

TEL² [Et, QL] „zakrývat, zastřešovat“: *telmë, telta-* ◊ TELU ◊ TOP, TUP

TELED [PE18]: *Teleri* ◊ TELES ◊ KJELES

TELEK [Et] „kmen, stonek, noha“: *telco* ◊ TULUK

TELES [Et, PE18] „ten úplně vzadu“: *tella, tellë* ◊ KJELES, TELED ◊ KJEL¹ } Odtud i *Teleri*, ale celý kořen byl později nejspíše zkrácen na TEL¹.

TELU [WJ, Et] ▷ TEL¹, TEL² „zastřešovat“: *telumë, Telumehtar*

TEN¹ [QL] „dotýkat se, cítit“: *tendë, tendilë, tendilëa, tentil, tentima, tenya-* ◊ AP¹

TEN² [PE17] „směr“: *tenna* ◊ TEŇ² ◊ MEN

TEŇ¹ [WJ, VT39, PE17] „označovat, znamenat, ukazovat“: *tëa-, tengwa, tengwë, tengwelë, tengwesta* ◊ TAN², TAS } Viz též kořen TEK.

TEŇ² [Et] „směr, čára, řada“: *tëa, téma, téra, tië* ◊ TEN² } Přepsáno z TE3.

TEPH ◊ TEEF [QL] *, „nenávidět“: *atempa, tempë, tev-, tévië, tevin* } Platnost některých hláskových změn ve slovech není zcela jistá.

TER [Et, QL, PE17] „probodnout, proniknout“: *ter, terë, teren, terenwa, teret, tereva* ◊ TERES ◊ THER

TERES [Et] ▷ TER: *terra*

THAG [VT43] „tlačit, utlačovat, drtit“: *sahta-, sahitië, úsahitië* ◊ STAG ◊ KWAR, MAL¹

THAN [PE17] „zapálit, rozsvítit“: *Tel.* ◊ TUS²

THAR¹ [Et, PE17] „přes, za, napříč“: *Tel.* ◊ TAR² ◊ LAŇ

THAR² [WJ] „vysoký (n. dlouhý) a štíhlý“: *Tel.* ◊ TAR¹ ◊ DEN¹

THAR³ [PE17] „síla, energie“: *Tel.* ◊ WEG

THAW [PE17] „zapáchat“: *saura* ◊ SAW¹ ◊ ŇOL

THE [Et] „vidět; vyhlížet, vypadat“: *Tel.* ◊ KEN

THEL [Et] „sestra“: *osellë* ◊ THELES ◊ NETH¹ × TOR¹

THELES [Et] ▷ THEL: *seler*

THER [PE17] „šít“: *Serindë* ◊ TER ◊ NEM

THIL [Et, PE17] *, „stříbrný svit“ ◊ ITHIL ◊ GIL, RIL, SIL

THIN [Et, WJ, PE17] „šedý, bledý“: *sinda, Sindar, sindë, sinta-, sinyë* ◊ TIN } Viz též WINID.

THON [Et] *, „borovice“: *Tel.* } Zdá se, že PE17 předpokládá spíše tvar STON.

THOR [Et] „řítit se dolů“: *Tel.* ◊ THORON ◊ RIP¹

THORON [Et] ▷ THOR *, „orel“: *sornë, sornion, soron, Sorontar*

THOS [PE17] „děsit, lekat; děsit se“: *sorya-*, *sošsë*, *sosta-* ◊ GOS, ŃGUR²

THU [Et] „foukat, dýchat“: *súlë*, *Súlimo*, *súrë*, *súya-* ◊ SU ◊ THUS ◊ PUTH, SUR, SWES, WAW

THUR [Et] „oplotit, obklopit, ukrýt, hlídat“: *Tel.* ◊ PAD, PEL¹, SOT

THUS I. [Et, VT46] ▷ THU *, „zápach“ ◊ ŃOL II. [PE17] „zlá temnota, mlha“: *saura*, *Sauron* ◊ PHUJ } Pozdější zdroj odvozuje *Sauron* od SAW¹.

TIK [Et] *, „tečka, bod“: *amatixë*, *tixë*, *unutixë* ◊ PIK, TIT

TIKW [QL] *, „tát“: *ticu-*, *tiquilë*, *tiquilin*, *tiquilindëa* ◊ TIP

TIL¹ [Et] „špička, roh“: *neltil*, *tildë*, *Tilion* ◊ EK¹, NAS, NEK¹, TARU

TIL² [QL] *, „vlas, chlup“: *til*, *tilinya*, *tillë* ◊ PHAS, SPIN

TIN [Et, PE17, QL] „jiskřit, blýskat se stříbrnými či bledými paprsky“: *tinda*, *tindë*, *tindómë*, *Tindómerel*, *tingilindë*, *tingilya*, *tin-*, *tinta-*, *Tintallë*, *tintin-*, *tinwë* ◊ THIN ◊ MBIRIL

TIŃG [Et] onom.: *tinga-*, *tingë* ◊ DIŃG, TAŃG¹, TOŃG

TIP [QL] *, „drobné kapky, déšť“: *timpa*, *timpë*, *timpina*, *timpinë*, *timpinëa* ◊ LIP, TIKW

TIR [Et, QL, PE17] „sledovat, střežit, pozorovat“: *halatirno*, *tir-*, *tirinwa*, *tirion*, *tirissë* ◊ KEN

TIT [Et]: *titta* „malý, drobný“ ◊ TIK ◊ NIK, PIK × ALAT

TIW [Et, QL] „tlustý, silný“: *tiuca*, *tiuco*, *tiurë*, *tiusima*, *tiuta-*, *tiutalë*, *tiuya-* ◊ PHAB

TJAL [Et, QL] „hrát (si)“: *tyal-*, *tyalangan*, *tyalië*

TJET [QL] „kojit“: *tyetsë*

TJOS [QL] „kašlat“: *tyos*, *tyosta-* ◊ KHOT¹

TJUK [QL] „žvýkat“: *tyuhta-*, *tyus*, *tyustyuhta-*

TJUL [Et] „stát zpřímá“, [QL] „vysoký“: **tyul-*, *tyul-*, *ma*, *tyulta-*, *tyulussë* ◊ RAT¹, TAR¹, TOL²

TJUR [QL] „srazit se“ (o mléce): *tyur*, *tyurda*

TOL¹ [Et, QL] „ostrov“: *tol* ◊ LON¹

TOL² [VT47] „stát, tyčit se (nad okolními objekty)“: *taltol*, *tolyo* ◊ TAR¹, TJUL

TOLOD [VT42, 48] „osm“: *toldëa*, *toldo* ◊ TOLOT

TOLOT [Et] „osm“: *toltëa*, *tolto* ◊ TOLOD

TOŃG ◀ TODO [QL] „bít kladivem“ (onom.): *tonga*, *tongar* ◊ TAŃG, TIŃG ◊ NDAM, TAM¹

TOP [Et] „kryt, střecha“: *top-*, *tópa* ◊ TUP ◊ TEL²

TOR¹ [Et] „bratr“: *otornassë*, *otorno*, *toron* ◊ KHAN² × THEL

TOR² [PE17] „tajit, skrývat“: *Tel.* ◊ MUJ, PHO3

TOW [Et] *, „ovčí vlna“: *tó*, *töa*, *töallë*, *töalúmë* } Zřejmě nahrazuje kořen ow z QL.

TUB [Et, QL] *, „hluboký“: *tumbo*, *tumna*, *Utumno* ◊ NUR¹ } QL uvádí ve tvaru TUM(B)U.

TUG [Et] *, „sval, šlacha“: *tunga*, *tuo*

TUJ [Et, QL, VT39] „kličit, rašit“: *tuia-*, *tuilë*, *tuilindo*, *tuima*, *tuita-* ◊ KUJ ◊ LAW, LO3

TUK¹ [Et, QL] „táhnout, přinášet“: *tuc-* ◊ LUK¹

TUK² [QL] patrně kořen pro druhou mocninu základu číselné soustavy: *tuxa*

TUL [Et] „přicházet, přibližovat se“, [QL] „nést, přinášet; pohybovat se, přicházet“: *entulussë*, *tul-*, *tulma*, *tulta-*, *tulwë*, *tulya-* × WAN² } Podle QL je navíc pův. význam „podpírat, nést“, což by ukazovalo na ◊ TULUK.

TULUK [Et, QL] „pevný, silný“: *tulca*, *tulco*, *Tulkas* (lidová etymologie), *tulunca* ◊ TELEK ◊ BEL, POLOD, STALAG

TUM ◀ TUMPU [Et] „hrb“: *tumpo* ◊ TUN ◊ KUP

TUN [Et] *, „kopec, návrší“: *tunda*, *tundo* ◊ TUM ◊ KUB, MBON

TUP [PE17, Et, QL] „zakrývat“: *tup-*, *tupsë* ◊ TOP ◊ TEL²

TUR [Et, PE17, QL] „moc, síla, nadvláda, vítězství; ovládnout, dobýt“: *taura*, *tur-*, *Turambar*, *türë* ◊ TURUK ◊ BELEK, KHER

TURUK [PE17] ▷ TUR: *turco*

TURUM [Et]: *turma* „štit“ ◊ MBATH

TUS¹ [Et] *, „keř, nízký strom“: *tussa*

TUS² [QL] „zapálit, vznítit“: *туру*, *turúva*, *tustima*, *tusturë*, *tusturin* ◊ US ◊ THAN

U

U [PE17] záporný kořen pův. vyjadřující nedostatek něčeho: *ú*, *ú-* (*úvanima*), *úna* ◊ GU², UG¹ ◊ PEN¹ } Ve starších zdrojích je rozšířeno o hlásku g a uváděno se zlými souvislostmi.

UB¹ [Et] „oplyvat“: *úvë*, *úvëa* ◊ UM² ◊ RIM¹ × PEN¹

UB² [VT48] „uvažovat, brát v úvahu“, v quenijštině „zamýšlet, mít záměr“: *-uva*, *úvië* ◊ NIR

UG¹ [Et, PE17] } GU záporný kořen: *u-*, *ú-*, *úva* ◊ U ◊ AB, AL², UM¹

UG² [VT43] „nemít rád“: *úra* ◊ UK ◊ NATH

UJ [Et] *, „mořská rostlina“: *uilë*, *Uinen*

UK [VT48, PE17] „hnusný“: *ulca* ◊ OK, UG²

UL [Et, QL, PE17] } LU¹ „lít se, proudit“, [WJ] „vylévat“: *úlëa*, *ulmë*, *Ulmo* (lidová etymologie), *ulundë*, *ulya-* ◊ JUL¹ ◊ KEL, SIR

ULUG [Et] *, „strašný, ohavný“: *ulundo* ◊ DAJ³

ULUM [QL*] „velbloud“: *ulumpë*, *ulumpingwë*, *ulun*

UM¹ [Et, QL] } MU záporný kořen: *um-*, *úmëa* ◊ AB, AL², UG¹

UM² [VT48, PE17] „oplyvat“: *um-*, *umba*, *úmë*, *úmëa* ◊ UB¹ ◊ RIM¹

UN [Et, PE17] } NU „dole, dolů, pod“: *un-*, *undu*, *unu-* (*unufixë*) × AM²

UNUK [Et] *, „dutý“: *unca-*, *unqua*, *unquë* ◇ NAB, ROT

UŇG [Et] *, „temnota, hluboký stín“: *ungo*, *Ungoliantë*, *ungwë* ◇ LUM, PHUJ

UR¹ [Et, QL, PE17] *, „žár, horko“: *aurë*, *úr*, *uruitë*, *úruva*, *uruvoitë*, *urwa* ○ US ◇ NAR¹, RUJ, SAŽ } Tento kořen byl v Etymologiích vyškrtnut, ale nepochybně je platný.

UR² [Et] „velký, široký, rozlehlý“: *úra* ◇ DAJ²

URUN [PM] > RUN² „měď“: *urun* ◇ URUS

URUS [VT41] > RUS⁴ „měď“: *urus* ◇ URUN

US [QL] *, „oheň“: *urna*, *urya-*, *usta-* ○ UR¹, TUS² ◇ USUK ◇ NAR¹, SITH

UTH¹ [PE17] „nehodný, špatný, nesprávný, neúčinný“: *uscarë*, *uxarë* ◇ OK, SRUG × MAG¹

UTH² « USU [QL] „dostat se ven, uniknout“: *us-*, *uswë*

USUK [Et] ▷ US *, „výpary, kouř“: *usquë*

W

WA¹ [PE17, Et] kořen pro zvuk větru ◇ WAJ, WAW } QL má gwā.

WA² [PE17] } AW¹ „prýč“: *va* ◇ WAN²

WAŽ [Et] „znečistit, poskvrnit“: *vahta-*, *vára*, *vaxë* ○ SMAG × POJ

WAJ¹ [QL, Et] „ovíjet, obklopovat, halit“: *vailë*, *vaima*, *vaimata-*, *vainë*, *vainolë*, *vaita-* ○ WEJ ◇ KHAP², LAP¹, PHAN¹

WAJ² [PE17] ▷ WA¹ „foukat, vát“: *vailë*, *vailima*, *vaiwë* ◇ SUR, WAW

WAL [PE17] „emoce, cit, pohnutí citů“: *awalda*, *walmë* ○ GWAL¹

WAN¹ [PE17, WJ] „bledý, světlý – zejm. o vlasech“: *Vána*, *vanessë*, *vanima*, *vanya*, *Vanyar* } Sekundární význam „krásný“ se vyvinul splnutím s kořenem BAN.

WAN² [Et] ▷ WA² „odejít, ztratit se, zmizet“: *vanwa*, *vanwië*, *vanya-* ◇ LED × TUL } Pozdější zdroje s tímto kořenem asi nepočítají, odvozují přímo od AW¹, WA².

WAN³ [Et] „husa“: *ván*

WAR [Et, VT46] „vzdát, nevydržet, zradit“: *Tel.* ◇ DAB × BOR, STEL

WATH [VT42, Et] „stín“: *ausa* ◇ WATHAR ○ MBATH ◇ DAJ¹

WATHAR [VT42] ▷ WATH *, „halit“: *vasar*, *vasarya-* ◇ PHAN¹, SKAL¹

WAW [PE17, Et] ▷ WA¹ „foukat“: *vaiwa* ◇ THU, WAJ²

WE¹ [*] zájmenný kořen 1. osoby mn. č.: *-lwë*, *-ngwë*, *we* ○ ME

WE² [PM] } EW „osoba“: *véra*, *-wë* (*Finwë*) ◇ WEŽ ◇ MO¹ } Jiné vysvětlení přípony *-wë* viz WEG¹.

WEB « GWEVE [QL]: *wembë*, *wembil* „červ“

WED [Et] „poutat“: *vére* ◇ NUT } Další odvozená slova (*vesta*, *vestalë*) v důsledku hláskových změn splýnula se slovy od BES a ve významu kořene WED se nepoužívají. [Et]

WEG¹ [PE17, Et] „mužství, (mužná) síla, energie“: *vëa*, *vëaner*, *vëassë*, *vëo*, *vië*, *-wë* (*Finwë*) ◇ NER, THAR³ } Jinde se přípona *-wë* odvozuje od základu WE², WEŽ.

WEG² [PE17] „žít, být aktivní“: *vehtë*, *vëo* ◇ KOJ } Další z výsledků snahy o zakořenění koncovky *-wë*.

WEŽ [PE17] ▷ WE² „osoba“: *-wë* (*Finwë*)

WEJ [Et] „vinout, tkát“: *Vairë* ○ WAJ¹ ◇ LAN², RIG } Jméno Valië se jinde odvozuje od kořene WIR¹

téhož významu.

WELU « VELU [QL] „rozvinout“: *veluntë* ◇ PAT¹

WEN¹ [Et, PE17, QL] „dívka, panna“: *vënë*, *venessë* ◇ WENED ◇ NETH¹ } Viz též komentář ke kořeni GWEN.

WEN² « VENE [QL] „tvarovat, dlabat“: *venë*, *venta-*, *venwë* ◇ KAT

WENED [Et, PE17] ▷ WEN¹: *vendë*, *vendelë*, *-wen* (*Arwen*)

WET « VETE [QL] *, „brada“: *veltë*, *venta*

WID « GWIÐI [QL] *, „tkát“: *winda*, *windelë*, *wistë* ○ WIG², WIR¹ ◇ WEJ, LAN²

WIG¹ [Et, QL] *, „pěna, vodní tříšť“: *wingë*, *Wingilot* ◇ PHAL¹, ROS¹

WIG² [VT42] „tkát“ ○ WID, WIR¹ ◇ WEJ, LAN²

WIL [Et, QL] „letět, vznášet se ve vzduchu“: *vil-*, *vilma*, *wilwarin* ◇ RAM¹, WIS¹ } QL má VILI a GWILI.

WIN [PE17, VT46] „nový, čerstvý, mladý“: *vínë*, *vinya* ○ WIR² ◇ KEW¹

WINID [Et, VT46] *, „šedomodrá“: *vinda-*, *vindë*, *vinyë* } Tolkien tento kořen zrušil (a nahradil asi kořenem THIN), ale snad si můžeme dovolit jej exhumovat.

WIR¹ [PE17, VT39] „tkát“: *Vairë* ○ WIG², WID } Etymologie toto jméno odvozují od základu WEJ.

WIR² [VT46] „nový, čerstvý, mladý“: *virië*, *viryä* ○ WIN ◇ GWEN, NETH¹

WIS¹ [Et]: *vista* „vzduch“ ◇ WIL

WIS² [PE17] „měnit, posouvat“: *inwis*, *viryä-*, *vista-* ◇ PERES

WO [W], Et, PE17 slovní základ pro spojení dvou věcí či skupin do páru n. celku; „dohromady“ – o věcech seskupených, ale ne fyzicky spojených: *o-* (*omentë*), *ó-* (*ósanwë*), *uo* ○ JO

Rejstřík

Následuje rejstřík pro vyhledávání v Kořenovníku podle českých překladů. Hesla neobsahují upřesnění významu, údaje o souvislostech, pramenech apod. – nejedná se o slovník, jen pouhý seznam odkazů na hesla v hlavní části Kořenovníku. U každé položky jsou kořeny vypsány v abecedním pořadí.

b

balit LAP¹
barva KWIL
bát se KAWAR
bázeň GAJ¹, ŇGOR
bažina, -tý LOG, MOT
bečet MAW, MBA, NJEN
bezpečí BAR
běžet JUR, KEL, LOKW, LOP, NOR
bičovat SPALAP
bídný SAW¹
bílý GLOS, IS², LOS², NIKW, PHAN², SPAN¹
bít DAM, DARAM, NDAM, PALAP, TARAM, TOŇG
bláto LUK³
blažený AMAN
bledý DOM, IS², MAD, SLIW, THIN, WAN¹
bloudit MIS¹, RAN
blýskat se IT¹, TIL
bod TIK
bodat IT²
bohat|ství, -ý AW², LAR
bole|st, -t ŽOR², NAJ, NAJAK, OŇG, SISIT
borovice THON
boťa SAJAP, SKJAP
brada WET
brána AD²
bránit OSOT, SOT
bratr KHAN² TOR¹
brnkat, cinkat apod. DIŇG, KWIŇG, TAŇG, TIŇG
brousit RUN³

břeh RAB²
bublina PUP
budoucnost AP², EN²
buk BERETH, PHER¹, PHEREN
bušit TARAM
bydlet MBAR
bylina SALAK
bystrý LIK, PHIN¹
být AN², EŇ, JE, NA²

c

cákat PHAL¹
celý KWA¹, KWAT
cenný BALAD, BILID, MIR¹
cesta LEN, LOD
cíl MEN
cit WAL
cítit TEN¹
cválat LOP

č

čára TEŽ, TEŇ²
čas LU¹, SAT
čekat DAR
čelist ANAK
černý MOR
čerstvý KEW¹, WIN, WIR²
červ LEWEK, SLOK, WEB
červen|ohnědý RUS¹ -ý GAJ², GROJ, KAM¹, KARAN, ROJ²
česat PEKW
čich NUPH, NUS¹
čilý KJELEK
čist|it, -ý ALU, LIKW, POJ

člověk ATAN
čnít RAT¹
čtyři KAN³, KANAT

d

daleký KHAJ
dařit se GAL¹
dát AN¹
dcera JEL, JEN²
dělat KAR, KAT, TAN¹
dělit KIL, NEK³, SAT, SKIL
démon RUK
den AR²
děs, -it (se) GOS, GOTH, THOS
deset KAJ², KAJAN, KWAJ, KWAJAM
děšť TIP
devět NETER
díra DEN²
dítě KHIN, SELED
dívat se KHEN
dívka WEN¹, WENED
divoký BEREK, RAB¹, RAW, SRAB
dlabat WEN²
dlaň PALAT, RUN¹
dlažba MBAL
dlouhý ANAD, THAR²
dmout se PUL
doba SAT
dobry AL¹, AMAN, AR¹, MAG¹, MAN¹
dobýt PAJ, TUR
dobytek JAK²
dohromady JO, WO
dolje, -ů UN
doléhat DUB¹
domov KA, KAW¹

dosahovat PHAR, RAK²
dostat KAM³, ŇGET
dotýkat se AP¹, PA¹, TAŇG², TEN¹
doutnat JUL²
dovednost KUR
dovnitř IM¹, MI
dovolit DAB, LEK
drahokam SINIK
drahý MIR¹
drak LOK
dráp GAP
dravý RAW
drobný PIK, TIT
drtit MAL¹, THAG
držet GAR, ŽAR, KAB, KALAP, KHAP¹, KULUP
dřevo TAW, TAWAR
dřímat LOS¹
dřít SAD
dub DORON
duch PHAJ¹
důl PHELEK
důležitý BALAD, BILID
dům KA, KAW¹
dusit se KWOD
duše PHAJ¹
duť|ina, -ý KAB, NAB, ROT, UNUK
důvěra SATAR
dva AT², JU, TAT² -náct RASAT
dveře PHEN
dvůr PAD
dýchat SWES, THU
dýka SIK

e

elf KWEN, KWENED
emoce WAL
energie THAR³, WEG¹
existovat EŇ, NA²

f

fialový KHEL
foukat PUTH, SWES, THU, WAJ², WAW

h

had AŇGU, SLOK
hádat NAW
hák GAP, REP
halit DUL, LAP¹, NDUL, PHAN¹, SKAL¹,
SPAN², WAJ¹, WATHAR
hanebný SAW¹
hbitý PHER²
hedvábný PAS, PATH
hemžit se IB¹
hlad SAJ², SAJAK
hladit RUN³ –**ký** LAT³, PAS, PATH
hlava KAS
hlas LAM, OM
hledat SAK
hledět KHEN
hlídat THUR
hlína KEM, KEMEN
hloubit GROT, NDOL², SAP, SROT
hluboký NUR¹, TUB
hluk GLAM
hmot|a, –**ný** GRON, RON², SRON
hnát sl. KHOR

hněd|ožlutý MAD –**ý** BARAN
hněv, –**at se** KHOT³, RUTH
hnisat SISIT
hníst MASAG
hnít KWELEK
hnus|it si DJEL, PHEW –**ný** SAW¹, UK
hodit se KAM²
holubice KU
honit ROJ¹
hora OROT
horko SAŽ, UR¹
hořký SAG
houbá SWAD
hran|a KWIN¹, PEL¹, REG –**ice** GLAN,
LAN¹, REG, RIM²
hrát ŇGAN (si) TJAL
hrb KUP, TUM
hromad|a KHAG, KUB –**it** PHOŽ
hrot EK¹
hrouda MBON
hroz|it se PHEW –**ný** DAJ³, NDAJ
hrubý SKOR
hryzat NJAD
hřeben AKAS, KWIN¹, PEK
hvězda EL, ELEN
hvízdát SIP
hrůza GOS, GOTH, ŇGOR, ŇGOROTH,
ŇGUR², ŇGURUK
hudba SAL
husa WAN³

ch

chápat KHAN¹, SAJ¹
chlad, –**ný** NIKW, RIŇG
chlup TIL²

chodidlo RUN¹
chochol PEK
chorý SLIW
chránit MBATH, OSOT, SOT
chtít MER
chudý OJ²
chuť KJAB
chvět se GIR
chyb|it, –**ovat** DEW², LOJ¹, RAN
chytit GAT¹, LEP, ŇGET, do sítě RAJ¹,
REB, REM
chytrost KUR

j

já NI²
jádro PHEG
jako BE
jasat GJEL
jasný LIKW, RIL
jazyk LAB
jed SAG, SLOJ
jed|en, –**iný** ER, MIN
jemný MIL², PHIL, PHIN¹, SLIN
jeřáb strom PHARAN
jeskyně GAT², GATH, PHELEG, PHELEK,
ROD, ROT
jet NOR
jezero AJ², LIN²
jídlo AP³
jilm ALAB, LALAM
jiný EKES, KES, KHJA
jiskřit TIN
jíst MAT
jít AW¹, DEL, KEL, LED, MEN, MIS¹, RAT²
jmenovat ES

k

k AN¹, DA, NA¹
kadeř SPIN
kachna KWA²
kálet MUK
kámen GON, GONOD, SAR¹
kap|at, –**ka** LIB¹, LIP, ROS¹, TIP
kašlat TJOS
keř TUS¹
klacek RUD
klanět se NDUR
klapat PAT²
klen|ba, –**out se** ROD, RON¹
klepat TAM¹
klesat KJEL¹, NDU, NU
klíčit TUJ
klid, –**ný** ESED, KHAW², KWILID, LUR,
RETH, RUŽ, SED
klín LAG¹, NEK¹
klít KHU, SKU
kloub LEKW
klouzat TALAT
kmen TELEK
kniha PAR¹
kňučet MIW
koj|enec, –**it** LAP², TJET
kon|čit, –**ec** KJEL¹, MANAD, MET
kopat GROT, SAP, SROT
kopec MBON, TUN
kopí EKET
koruna RIG
kořen SULUK
kouř USUK
kousat IT², NAK

kout podst. BEN
kovat PET, TAM¹
kráčet BAT, RAT²
krajka RAJ¹
královský AR¹
krás|a, -ný BAN, IR
krátký STIN
kreslit TEK
krev JAR, SEREK
krk AKAS, JAK¹, LAG²
krmit NETH²
kroutit RIK¹, SNUR **k. se** LOK
kroužit SWIN
kruh RIN
krystal MAR²
kryt KAW¹, TOP
krýt MBATH, OSOT, PHAN¹, SOT
křehký NIN¹
křičet JAM, MAW, RAM²
křídlo RAM¹
křivý RAG, RAJAK
křížít, křížovat LAŽ, TAR²
kulatý KOM², KOR
kůň LOP, ROK
kůra PAR¹
kůže SKEL
kvést LAJ, LOŽ
květ, -ina LOT, LOTH
kvílet MIW
kvokat KEK
kýchat KHOT¹
kyj GRUD, RUD

I

lámat RAK¹

lastura SJAL
led KHELEK, NIKW
lechat KIT
lekat THOS
lem GLAN, LAN¹, RIM²
les TAWAR
lesk ŇGAL, ŇGIL, RUS²
leštit RUN³
letět RIP¹, WIL
levice KHJAR
lézt RET¹
ležet DUB¹, KAJ¹
lhát PHUR
líbat MIKW
list LAS¹
lít se DUJ, UL
lízat LAB
lnout KHIM
lokat SOK
louka NAD
loupat RAD¹, SAD
loupit PIL²
lovit SPAR¹
lpět KHAD, KHIM, LEB, LEM

m

máčet DUJ
mačkat KWAR, MAL¹
magie LUK², ŇGUL
majestátní BARAD
malý NIK, NIP, PEJ, TIT
maminka MAM, NAN
maso AP³, SARAK, SRAW
masť GLIB, LIB²
matka AM¹, EM²

mdlý DOM
meč MAK
mečet NJEN
med GLIS, LIS
medvěd MOROK
měď URUN, URUS
měkký LOG, MIL²
měnit PERES, WIS²
měsíc ITHIL
město PELES
metat KHAT
mez GLAN, LAN¹, PEL¹
mezera DEN², JAG
mezi ENEL
mil|ost LIS **-ovat** MEL, NIL, SER **-ý**
 MOJ
mimo AD¹, AR³, AS², AW¹
minout DEW², LOJ¹
místo podst. NOM, SAT
mír RUŽ
mít GAR, ŽAR
mladý NETH¹, WIN, WIR²
mléko ILIM
mlha KHIS, KHITH, MITH, THUS
mluvit KWEN, KWET, ŇGJAL
mnoho LI¹, MAJ³, OL²
moc podst. TUR **-i** POL¹ **-ný** BAL,
 BELEK, MBELEK
modr|ozelený NIN² **-ý** LUG², LUJ
mohyla KHAG
mok|rý LOG, MIS², MISIK **-řina** MOT
moře AJAR, GAJAR
moudrost NUS², ŇGOL
mouka POR
možnost EK², KE²

mramor GALAS²
mrholení MISID
mučit ŇGAJ¹, ŇGWAL
muolat KWIS
mušle SJAL
muž, -ství DER¹, ŽAN¹, NER, WEG¹
my ME, WE¹
mysl, -et IN², INID, NOW, SAM
mýt se SOW

n

naděje ESTEL
nádhera AKALAR
nádoba KALAP
nadvláda TUR
nafukovat PUTH
náhlý BEREK
nahoru, -ře AM²
nahromadit KUM²
nahý PARAN, PHAL²
nahýbat se TALAT
najít KHIR
naléhat ŽOR¹, NID
namlít MUL
napříč THAR¹
narodit se NO¹, ON
naříkat NAJ
nasáklý LOG
následovat BEW, DEW¹, KHIL, NDEW
nastlat SPAR²
natahovat TAJ **n. se** RAK²
natékat PUL
návrší KUB, TUN
navršit KUM²

ne (záporné kořeny) AB, AL², BA, GU, LA, MU, U, UG¹, UM¹

nebe ŽEL

něco KWA³, MA²

nedo|konalý, –rostlý NUK

nehet NJELEK

nechat LEK

nechutnat NATH

někdo MO¹

nelíbit se NATH

nejvyšší IŇG

nemoc, –ný GEŇG, KWOL, LEW

nenasytnost MIL¹, MILIK

nenávidět KHOT³, TEPH

nepoddajný DOR, TARAG

nepřátelský SRAB

nerost SINIK

nesouměrný SKOR

nesprávný RAJAK, UTH¹

nést KOL, TUL

nešikovný SRAG

neupevněný LER

neuspět LOJ¹

neužitečný, nevhodný UTH¹

nevolnost KWAM, LEW

nevyržet WAR

nezkrocený RAB¹, SRAB

nitro IN², INID

nížký, nízko položený LAT²

noc DOŽ, PHUJ

noha POT, TAL, TELEK

nos NEŇ

nový KEW¹, WIN, WIR²

nutit MBAW, NID

nůž SIK

nyní SI, SIN

O

o OS¹

oba JU

obalit KHAP²

obdivuhodný MAJ²

období SAT

obětovat DJAK

obchodovat KWAP

obklopovat THUR, WAJ¹

obloha ŽEL

oblouk KUŽ, LU²

oblý NDOL¹

obrátit se NEB

obr NOROTH –ovský JAN¹, KHAW¹

obsahovat KAB, KALAP, KULUP

obtěžovat TARAS

obtížný DER², GUR, SRAG

obývat MBAR

ocel GEREN, JEREN

ocenit ŽAN²

od ŽO, LO

oddě|eně ŽEK –ovat NEK³

odejít AW¹, ELED, LED, WAN²

odchylovat se RAN

odírat RAD¹

odpoč|inek, –ívat ESED, KHAW², SED

odpor DJEL –ný SAW¹

odvážit se KAN², NOL

ohavný DAJ³, NDAJ, ULUG

ohebný DEN¹

oheň NAR¹, US

ohnutý DIP, SKWAR

ohradit JOD, PEL¹

ohromit GAJ¹

ohyb LU², REP

ohýbat (se) DUB², LOK

ochablý KWIKW

oko KHENED

okolo OS¹

okouzlení LUK²

okraj GLAN, LAN¹, REG, RIM²

oloupaný PARAN

olovo KANU

omezit STEN

on, ona, ono SA, SE

oni, ony, ona TA², TE

opakovaný KEW¹

opálit SITH

opevnění GARAT

opírat se NID

oplatit AK², PAJ

oplotit PEL¹, THUR

opotřebovávat GJER

oplývat RIM¹, UB¹, UM²

orel THORON

ořech KOT²

osm TOLOD, TOLOT

osoba EW, KWEN, MO¹, WE², WEŽ

ostatní EKES, KES

osten KARAK

ostrov LON¹, TOL¹

ost|rý AJAK, LIK –ří LAG¹

osud MANAD, MBARAT

otáčet se KWER, PEL²

otec AT¹

otevř|ený, –ít (se) ETER, GAJ³, LAT¹, ŇGAJ², PAL, PAT¹

otylý PHAB

ovce MBABA

oves POL²

ovíjet WAJ¹

ovládat KHER, MAG², TUR

ovlivňovat PERES

ovoce MAR¹

označovat ES, TAS, TEŇ¹

oznamovat KWET

oženit se BES

oživnout KUJ

P

padat DAT

pán KON

panna WEN¹, WENED

paprsek AKAL

pás KWILIT

pást NETH²

pastvina NAD

pav|ouk, –učina SLIG

péci MBAS

peklo MBAD

pěna PHAL¹, PHALAS, SPAL, SPALAS, WIG¹

perla MAR²

pero, peří KWES, PIL¹

pes GRAW, SAW²

pěst KWAR

pět čís. LEMEN, LEPEN, LEPEN

pevný GRON, RON², STALAG, STEL, TULUK

písek LIT

pískat, pištět KWIN², SIP

pít JUL¹, SOK, SUG, SUK¹

plácát PALAP

plamen NAR¹ –**nout** RUJ
pláň ROS²
plástev NEG
plavat LUT
plaz LEWEK, LOK, SLOK
plést KWIT, RAJ¹, RIG
plivat PIW, RET²
plod JAB –**it** PUZ
plochý DAL, LAD¹
plot PEL¹
plný KWA¹, KWAT
plynout KEL, LU¹, SIR
po časově AP², EP, PA²
pobízet ZOR¹, SIW
počítat NOT
pod UN
podezření NAW
podlaha TALAM
podobný IM²
podpírat TAL
podporovat RED²
podráždit GWAL¹
podrobovat MBAW
podstata PHEG
pohnutí WAL
pohotový PHER²
pohrdat SPAJ
pohybovat se TUL
pochmurný DEM
pokažený SKOR
pokoušet se RIK²
polévka SULUP
polovina PER
polykat LAK², SLUK
pomáhat ATH, RED²

pomíchat KHOT²
pominout AW¹
pomstít se PAJ
ponechávat KHAP¹, KHEP
porodit ON
poskvrn|a, –it SMAG, WAZ
poslat AN¹
poslouchat LAS², NDUR
posouvat WIS²
postavit TAM²
postrádat LOJ¹, PEN¹
postupovat MEN
posvátný AJAN, AMAN, GAJAS¹
potomek ŃGJO
potrestat PAJ
poutat WED
používat JUK, MAG²
povolávat JAL, KAN¹
pozorovat TIR
požadovat KAN¹
požehnaný AL¹
práce MO²
prach ASAT
pravice PHOR
prázdný KUM¹, LUS
probodnout TER, TERES
probudit se KUJ
prodlužovat TAJ
proklínat KHU, SKU
pronásledovat ROJ¹, SPAR¹
proniknout TER, TERES
propast JAG
prosit IKW
prospívat GAL¹
prostor SAT

proud, –it DUJ, LIKW, UL
prst LEP, LEPER
prudk|ost, –ý GOR, SRAB
pruh RIP²
prů|chod DEN² –**jezd** LOD
průzračný LIKW
první IŃG, MIN
pryč AW¹, ZO, WA²
pryskyřice SUK²
přát si ID, IR, MER
před místně EP, časově NO²
předek, přední část NIB
předcházet JES², JESET
přední IŃG
předpokládat INIK
představovat si NOW
přecházet, překračovat LAZ
přes LAŃ, THAR¹
přesívat SILIT
přestávat KJEL¹, PUS
přibližovat se TUL
příboj SOL
přidat ZAN²
přicházet TUL
příkrý STAL²
přílba KHAR, KHARAN, KHARAP, STOL
příliš MAJ³
přinášet TUK¹, TUL
připomínat (si) REN
připravený PHER²
přírůstek AM²
přístav KHOP
přístupný LAT¹
přít se KHOT³
přítel NDIL, NIL

psát SAR², TEK
ptáček PHILIK
puď GOR
půda KEM, KEMEN
puknout RUW
pustit LEK
putovat DEL, LED, RAB¹, RAN

R

radit ZOR¹
radovat se GJEL
rákosí ESEK
rašit LOZ, TUJ
roh BEN, OROM, ROM, TARAK, TARU, TIL¹
rojit se IB¹
rok JEN¹
rostlina GAL¹, KEW², LAW¹, UJ
rozčilovat IT²
rozdělit STAK
rozhazovat RED¹
rozhodn|out, –utí NIR, STAN
rozkládat se, hnít KWELEK
rozlehlý ALAT, JAN¹, PAL, UR²
rozlomit SKAT
rozmnožovat se PUZ
rozprostřít SPAR²
rozpůlit PER
rozsvítit THAN
rozsypat SPAR²
rozšiřovat se GAJ³, ŃGAJ²
roztáčet KWIR
roztínat KIR, SJAD¹, PHALAK
rozumět KHAN¹
rozvinout PAT¹, WELU

ruda SINIK
rudý RUN²
ruka KWAR, MAŽ
ruměný GAJ²
růst sl. GAL¹
rušit PERES
rvát NARAK, SKAR
ryb|a LIW –**ka** SKAL²
rýt SAR²

ř

řada TEN²
řeč KWE
řemínek LATH
řezat KIR, KIRIS, MAK, SAR³
říkat KWET
řítit se RIP¹, THOR

S

s JO, WO
sam|ec ŽAN¹ –**ice** IN¹
samostatně ŽEK
samota ER
sbírat KOM¹, LEP
sedět KHAD, KHAM
sedm OTOK, OTOS
sehnutý NDIP, NDUB
sekat DARAM, KIR, KIRIS, MAK,
 PHALAK, RIS
semeno ERED
sen OLOS, PHAN³
sesouvat se TALAT
sestra NETH¹, THEL, THELES
sestrojit TAM²

sestupovat NU
sevr|ený AK¹ –**ít** MAP, NAP
sežhnout SITH
shrbený NDUB
shromáždit KHOT², KHOTH, KOM¹
shýbat se KAW²
síla NER, THAR³, TUR, WEG¹
silný BAL, BARAD, BEL, GAL¹, MBELEK,
 POL¹, POLOD, STAL¹, TIW, TULUK
sít RED¹
sít RAJ¹
skákat KAP, KHAL², NOR
skála KHARAS
sklánět se KAW²
sklo KALAK, KHJEL, KHJELES
sklon PED
skrývat DUL, NDUL, PHOŽ, SPAN², TOR²
skvělý MAJ²
skvrna MBOT
slábnout KWEL
slabý DIP, MIL², NIP
sladkost LIS
sledovat TIR
slepice KOROK², POROK
sliz LUK³
sloužit BEW, NDUR
složit PAR²
slunce ANAR, AS¹
slupka PAR¹
slza NEJ
smát se GLAD, KAK, LAD², LAL
smě|r TEŽ, TEN², TEN² –**řovat** MEN
smlouvat KWAP
smutný DEM
smysl NUS²

snášet KOL
snažit se NDEB, RIK²
sníh GOLOS, LOS², NIKW, SRIS
snít OL¹
sokol PHI
soudit BAD, NAM
souhlasit KAM²
sousedit TAŇG²
souš NDOR
spát LOS¹, PHUM
spěch ALAK
splétat LAN², LI²
spodek DAL
spoj, –ovat JAT, LEKW, LIM
spor KOT¹, KOTH, OKOT
spouštět KHOR
sráz IB², KHARAS
srazit se o mléce TJUR
srdce IN², KHO, KHON
srkat SALAP
srovnat PAN
srp KIRIK
stačit PHAR
stahovat SAD
stál|e EN¹, OJ¹ –**ost** SATAR
stavět KAR
stát TAR¹, TJUL, TOL²
statečn|ost, –ý BER, NER, STALAG
statný STALAG
stejný IM²
stékat KEL
stěsnat STEN
stín DAJ¹, PHUJ, UŇG, WATH –**it** PHAN¹,
 SKAL¹
stlačovat KWAR, SJAD², STAG

sto či veletucet TUK²
stonek TELEK
stoupat AM², OR, RO
strach DJEL, GAJAS², GRUK, ŽOR², RUK
strašný ULUG
strom GALAD, ORON, TUS¹
střed ENED, NED
střecha TOP
střežit TIR
stříbro KJELEP, SIL, SILIP, THIL
suchý PARAK
sůl SIŇG
surový, násilný SRAB
sušit TARAKU
svah PED
sval TUG
svat|ý GAJAS¹ –**yně** JAN²
svažovat se PEN², PENED
světl|o KALAR, LAWAR –**ý** WAN¹
svěšený DIP, KWIKW, NDIP
svěží GWEN, NETH¹
svíjet se LOK
svírat KWAR
svítit GAL², GIL, KAL
svižný KJELEK, LAK¹
svobod|a, –ný PHAJ², LER
syčet OS², SIS, SUS
syn JON
sylit PHOŽ

š

šed|omodrý WINID –**ý** MITH, THIN
šeptat KWIS, SLUS, SRUS
šero LUM
šest ENEK

šikovný PHIN⁴
 šíp PILIM
 široký JAN⁴, LAD⁴, PAL, UR²
 šít NEM, THER
 šklebit se MIRIT
 škrábat NJATH, RAD⁴, SRIP
 škub|at, –nutí KARAP, RIK³, RIKH
 šlacha TUG
 šlapat BAT
 šlehat KWIR, SPALAP
 špatný OK, SAW⁴, UTH⁴
 špič|atý AJAK –ka EK⁴, NAS, NEK⁴,
 SNAS, TIL⁴
 špína SMAG
 šplouchat PHAL⁴
 štěkat KHUG
 štíhlý DEN⁴, NIN⁴, THAR²
 štípat RIS
 štít TURUM
 šťastný AL⁴, GALAS⁴
 šťáva MARAK, PIS, SAB
 šťourat LEP
 šum OS²
 švitořit LIR

t

táhnout LUK⁴, TEŽ, TUK⁴
 taj|it, –ný TOR², MUJ
 tam, támhle EN², JA², TA⁴
 tančit LILIT
 tát TIKW
 táta TAT⁴
 téci NEN, SIR
 tečka TIK
 tehdy JA², TA⁴

tělo SARAK, SRAW
 temnota LUM, THUS, UŇG
 tenký NAKH, PHIL
 tep|o, –ý AS⁴, LAW²
 tes|ák KARAK –ař STAB –at SAR²
 těsto MBAS
 těžký GUR, LUG⁴
 tichý LUR
 tkát LAN², NAT, WEJ, WID, WIG²
 tlačit MBAW, NID, STAG, THAG
 tlachat NJAT
 tlouci NDAM, PET, TAM⁴
 tlustý PHAB, TIW
 tmavý DUN, ŇGOLOD
 to TA⁴
 točit RIK⁴ t. se NOR, PIR
 toto SI, SIN
 toulat se MIS⁴, RAN
 toužit ID, IR, JER, JES⁴, MER, MIL⁴,
 MILIK
 trápení, –it KWOL, ŇGAJ⁴
 tráva SALAK
 trhat NARAK, SKAR
 trn EREK
 troubit OROM, RAM², ROM
 trpasličí NUK
 trpě|livý RETH –t KOL, GWAL²
 třást se GIR, KWATH, PAP
 tři NEL, NELED
 třídit SILIT
 tříšť vodní ROS⁴, WIG⁴
 třpytit se IT⁴, MBIRIL, RIL, SINIT
 tučný LAR
 tuhý DOR, GUR, STAR, STARAN, TARAG
 tunel, –ovat GROT, ROT, SROT

tušit INIK, NAW
 tvarovat KAT, WEN²
 tvář NIB
 tvrdý DOR, GON
 ty KE⁴, LE
 tyčit se RAT⁴, TOL²

u

u AD⁴
 ucpat DIL
 úcta GAJ⁴, ŇGOR
 uctívat AJ⁴, AJAN
 učení ŇGOL –it se PAR³
 úder PILIT
 údolí NAD
 ucho SLAS
 uchopit MAŽ, MAP, NAP
 uchovávat TARAKU
 ukazovat PAT⁴, STAN, TAN², TAS, TEŇ⁴
 ukrást NAKW
 úkryt KAW⁴
 ukrývat SKAL⁴, THUR
 ukvapenost GOR
 ulehčovat ATH
 umírat KWEL
 umístit PAN
 unavený LUB
 uniknout REK, UTH²
 upevnit KHAP⁴, PAN, TAK
 úplný KWA⁴, KWAT
 uprostřed ENEL
 určit STAN
 usmívat se MIR², RAJ²
 uspořádat PAN
 ústa OP, PEG, PEŇ, PHAW, SOŇ

ustoupit DAB
 útes IB²
 utlačovat THAG
 uvadat KWEL
 uvažovat UB²
 uvědomovat si SAM
 uvnitř IM⁴, MI
 uvolnit LEK
 uzavírat JOD, PAK, TEL⁴
 uzdravovat ATH
 úzký AK⁴, NAKH

v

v IM⁴, MI
 vadnout KHES²
 valit se KOR
 varovat ŽOR⁴
 vařit MBAS
 vát WAJ²
 vaz AKAS
 vázat KHAP⁴, LIM, NAT, NUT, RAP, SNAR
 vážít si AJ⁴, MIR⁴
 včela NEŽ
 vdát se BES
 věc MA²
 věčně OJ⁴
 vědět IS⁴, SAJ⁴
 vedle AD⁴, AR³, AS²
 velbloud ULUM
 velet KAN⁴, KHES⁴
 velký ALAT, BARAD, BEL, BELEK, DAJ²,
 MBELEK, POL⁴, UR²
 ven AW⁴, ET
 věnec RIG
 vesel|it se GALAS⁴, MBER –ý NETH⁴

vesmír ILU
věrnost SATAR
vést KAN¹, KON
větev GOLOB, OLOB
vézt LUK¹
vchod AD²
vidění, sen OLOS –t KEN, KHEN, THE
víno MIRU
vinout RIG, WEJ
vířit SWIN
viset GLIŇG, LIŇG, PIP
vít RIG
vítězství TUR
vítr SU, SUR, WA¹
vládnout KHER
vlákno SPIN
vlastnit GAR, KHER
vlas, –y LOKH, PHAS, PHIN², SPIN, TIL²
vléci LUK¹ v. se PIP
vlhk|ost, –ý MARAK, MIS², MISID
vlk DARAK, ŇGARAM
vlna ovčí OW, TOW
vložit STAK
vně AR³, ET
vnímat KEN
vnitřek PHEG
vnuk ŇGJO
voda LIKW, LON², NEN
volat JAL, JAM, KAN¹
volný LER
vonět NARAD
vousy SPANAG
vrána KAWAK¹, KOROK¹
vrátit AK², DAN, NDAN v. se RAD²
vrba TATHAR

vrhat KHAT
vrčet NUR²
vrtět se PIR
vše IL, ILU
všímat si KEN
vůle NIR
vy DE
výběžek KWIN¹
vyčnivat BUD, MBUD, MIN, RAS
vydechnout PHIR
vyděsit GAJ¹
vyhlížet THE
výkřik 3OR²
vylévat UL
vylizovat SALAP
vyměňovat MBAKH
vymyslet, vynalézt GAW, GOW
vynikající AR¹
vypadat THE
výpary USUK
vyprávět NAR², NJAR
vyrábět KAR, TAN¹
vysmívat se JAJ
vysok|o, –ý BARAD, OR, TA3, TAR¹, THAR², TJUL
vysušený DOR
vyšetřovat KETH
výšina OROT
výt KHUG, ŇGAW
vytavovat TAM¹
vytrvat BOR, BORON
vytvořit MAJ¹, TAN¹
vytýkat TAS
vývrt ROT
vyvýšit BAR, KHAL¹

vyzařovat PHAJ¹
vyznačovat SAT
vzadu NO², TELES
vzdálený KHAI
vzdát (se) DAB, WAR
vzduch WIS¹
vzhůru OR
vzít NAKW
vzkvétat GAL¹
vznášet se WIL
vznešený AR¹, ARAN, ARAT, TA3
vznítit TUS²
vzrůst AM²
vzrušovat GWAL¹, SIW
vztek RUTH
vždy OJ¹

Z

z 30
za, přes LAŇ, THAR¹, vzadu NO²
zabít DAK, NDAK
zadržovat KAB, KHAP¹, KHEP
zahalit KHAP²
zachránit (se) BAR, REK
zachytit GAT¹
základ STUD, SUD, TALAM
zakončovat TEL¹
zakrnělý NUK
zakrývat TEL², TUP
záměr NIR, UB²
zamýšlet UB²
zapadat NDU
zápach THUS
zapáchat JOL, ŇOL, THAW
zapálit THAN, TUS²
zápasit KOT¹, KOTH, OKOT
zaplavovat DUJ
zaplétat REB, REM, SNEW
zaplnit DIL
zármutek NAJ
zář|e, –it, –ivý AKALAR, IT¹, KALAR, ŇAL, ŇGAL, RIL
zastavit PUS, PUT, TAP z. se DAR
zastřešovat TEL², TELU
zatěžovat MBAW
zavřít KHOL, SKOL
zbavit NEK²
zbloudilý RAB¹
zde SI, SIN
zdobení KWIL
zdravý AL¹, GAL¹, MAN¹
zdržovat se LEB, LEM
zed' RAB²
zelený GWEN, LAJAK
země DAL, KEM, KEMEN, NDOR, TALAM
zemřít KWAL, ŇGUR¹, PHIR
zet' GAJ³, GAS, JAG, ŇGAJ²
zívat GAS, JAG
zkoumat KETH
zkoušet NDEB
zkrátit STEN
zlato GLAWAR, KUL, LAWAR, MALAT
 –rudý KUL
zlý OK, SAW¹, SRUG
zmizet WAN²
značka TEK
znalost ŇGOL
znamena|at TAN², TEŇ¹ –itý MAJ²
zná|mý MOJ –t IS¹
znečistit WA3

znehucení 3OR²**znít** NJEL**znovu** AT², EN¹, ENET**zobrazovat** EM¹**zpět** AT², DAN, NDAN**zpívat** GLIR, LIN¹, LIR, NJEL**zplodit** NO¹, ON**způsobit** KJAR**zradit** WAR**zrát** MAR¹**zručný** PHIN¹**zrzavý** GROJ, ROJ², RUS¹**ztratit se** WAN²**zub** KARAK, NELEK**zuřivost** RUTH**zůstávat** DAR, KHAD, LEB, LEM, RETH**zvednout** BAR, KHAL¹ **z. se** RO**zvětšit** 3AN²**zvíře** LAMAN**zvlášť** 3EK**zvonění, –it** NJEL, NJOL, ŇGJEL, ŇGJOL**zvuk** GLAM, LAM, LIN¹, OM, SLON**Ž****žába** KAWAK²**žádat** IKW**žár** UR¹**žalář** MBAD**železo** AŇG, GEREN, JEREN**žen|a** IN¹, NDIS, NETH¹, NI¹, NIS **–ich**
NDER**žhavý, žhnoucí** BARAS, RUN²**žit** KEW², KOJ, LAJ, WEG²**živ|ot** LAW¹, **–ý** NETH¹**žízeň** LOJ²**žlutý** MAL², SMAL**žvanit** NJAT**žvýkat** TJUK

Kořenovník – soupis eldarských etymologických kořenů. Podle knih a jazykovědných textů J. R. R. Tolkiena s využitím sekundárních pramenů z oboru eldarské jazykovědy sepsal Quen. Práce nebyla konzultována s rodilým mluvčím žádného z eldarských jazyků ani s oxfordským profesorem jazyků, a podle toho je třeba posuzovat její důvěryhodnost.

Vysázeno pomocí systému \LaTeX , obálka vytvořena v programu Scribus. Text je z Antykwy Toruňské.

e-mail: quenduluin@seznam.cz

web: <http://quenyalambe.bluefile.cz>

Verze Coirë („probouzení“, první období jara) 2013.